

Bogdan Malešević

BIBLIOTEKA DVA SRCA

SADRŽAJ:

Biografija	3
Eseji	6
Trilogija velikih promjena: Poetika adolescencije	6
Tajni plamen svijeća	7
Crkva posinjenja	8
Vjera i umjetnost	9
Pripovijetke	11
Posljednji sud Marije iz Montpellierea	11
Drame – Teodrama croatica	14
Orao slomljenih krila	15
Mala Terezija	16
<i>Engleska trilogija</i> : Je li Shakespeare katolik?	18
Isusovac u Londonu.....	19
Maryvale (Newmann).....	19
Nadbiskup Vrhbosanski	20
Proza-prema romanu	22
Veliko obećanje	22
Molitve kraj <i>Riesenrada</i>	23
Rimski dnevnik	23
Međugorje: iz tame u Svjetlo.....	24
Dva Svjedoka	25
Cvijet bola	26
Reportaže-putopisi	27
Za sjedinjenu kršćansku Europu	27
Apostolat	28
Ekumenski susreti – sjaj i bol.....	28
Publicistika	29
Međugorje: Trijumf Dvaju Srdaca	29
Hrvatska 91./92.	29
Likovna umjetnost – monografije	30
Ana Marija Marović (s drom Vlatkom Perčinom).....	30

Anđeli našeg vremena (Maja Dolencić-Malešević)	31
Tatjana Malešević	31
Biblioteka Dvaju Srdaca: Predgovori.....	32
Zlatno pero.....	34
Dnevnici	34
Ekumenski susreti	36
Što su rekli, kardinali, biskupi, svećenici, Papa i Carigradski patrijarh... ..	39
Ulomak iz intervjua s B. Maleševićem (Anđelko Kačunko)	43
Terezija Davidović: Pjesma putniku (Bogdanu Maleševiću)	44

Mr. Bogdan Malešević, suvremeni hrvatski književnik, rođen 1959. u Zagrebu, postaje primjerom *svestrano*sti, kako bi dosegao istinu, izrazio duh vremena, razlučio duhove i približio sebe i svoj narod viđenju Ideala u kontekstu europske cjeline. Rijetko čije djelo okuplja tolikih broj osobnosti jednako iz sfere kulture, koliko iz sfere Crkve, na širem prostoru Europe i svijeta.

Rođen u umjetničkoj obitelji (**majka Maja Dolencić-Malešević** je poznata slikarica koja aktivno sudjeluje u njegovom djelu, otac **Duško** je također slikar i sudionik političkih turbulencija u novijoj povijesti Hrvatske (utemeljitelj HDZ-a s **drom Tuđmanom**), pet godina mlađa **Tanja** sestra opet slikar; porijeklo obitelji po maminoj lozi poznaje jednog velikog umjetnika, bratića **bake Irme**, kompozitora **Josipa Štolcera Slavenskog**) – školovan

u Zagrebu, književnikom odlučuje postati u 17. godini, maturalni rad piše na temu poezije Tina Ujevića, prije upisa na Filozofski fakultet (povijest umjetnosti i književnost), putuje nakon Grčke u Pariz, tražeći kontakt s velikim umjetnicima. Iako već tada pročitavši veći dio svjetske književnosti, ima tešku krizu na prvoj godini studija, kojeg će ipak dovršiti briljantno, potom magistrirati na temi *europskog teatra od studentskih nemira '68. do kraja osamdesetih*.

Iz sveg tog brižljivog studija praćenog novim putovanjima, izlazi kao neprijatelj akademskog načina života, a s nekim dubokim doživljajima (Paul Claudel, o čijem *Navještenju Marijinu* piše diplomski rad). Iako se spremao za poziv dramaturga, postao poznat pisanjem u časopisima o pojedinim predstavama, esejima, govorilo se u kazalištu i o njegovoj dramatizaciji Solženjicinova *Odjela za rak*, – sve će napustiti i krenuti u avanturu osobne nutarnje potrage. Redovito pisanje dnevnika tijekom osamdesetih, upoznavanje s Péguyem, vodit će ga do objavljivanja prve knjige *Poetike adolescencije*, s kojim započinje svoj književni put.

Velike promjene na Istoku Europe, s ulogom Hrvatske, doprinjet će stvaranju esejističke *Trilogije velikih promjena*, između koje je značajni događaj na grobu apostola hrvatske mladeži, *dra Ivana Merza*: obraćenje i vjera, *homo catholicos*.

Ovo nutarnje viđenje reflektira se u zbirci pripovjedaka *Posljednji sud Marije iz MontPELLIERA*, i u svemu što dalje piše. Iako je teatar napustio, gđa Mani Gotovac ga moli da u ITD napiše *Malu Tereziju*, što njezino kazalište neće nikada izvesti, ali će zato sam B. Malešević pokrenuti (2001.) kazalište *Teodramu croaticu* s izvedbom ovog djela.

Mada se pokazalo da mu nije mjesto u oficijelnim kazalištima, Malešević je prirodnom logikom nadiranja inspiracije iznutra stvorio dramski opus, kojega je sam u esejima definirao *Teodramom* (po teologu *Hans Urs von Balthasaru*), i što je recipirao teatrolog **dr. Darko Gašparović**, uvevši je kao stvarnost naše dramske književnosti i teatra. Zapravo je Malešević pokazao da u izražavanju svojeg viđenja svijeta teži izvjesnom *Gesamtkunstwerku*, sintezi umjetnosti, što je bilo vidljivo u izvedbi *Male Terezije* na 2. ekumenskom susretu u Sarajevu 2001. (kojeg je sam organizirao), i zatim općenito u njegovom književnom stvaranju gdje bismo i *roman*, i *dramu*, i *esej*, i *putopis*, i *publicistiku*, i *likovna izdanja* mogli nazvati teodramom. To je posve očito primjerice u *traženju forme romana* tijekom dva desetljeća, jer nakon niza djela kakva su *Rimski dnevnik*, *Veliko obećanje*, *Za sjedinjenu kršćansku Europu*, s prijelaznim stupnjem *Međugorje: iz tame u Svjetlo*, – jasno je da je forma tzv. eshatološkog romana pronađena u *Dva Svjedoka* i *Cvijetu bola*.

Sve to počinje živjeti 1997./98. u njegovom tromjesečniku *Zlatno pero*, i biblioteci *Dvaju Srdaca*, koji traju do danas. Oni su pokazali da Malešević gradi cjelinu sinteze *vjere i kulture*, jedinstvene kršćanske Europe (ekumenizma), te da želi na tragu Claudela postati piscem kršćanske Europe.

Za to je poslanje spremljen i boravkom u Centru Aletti u Rimu 1994. (*Rimski dnevnik*), potom mnogobrojnim putovanjima, susretima i kontaktima s osobama koji u Europi Istoka i Zapada na tome rade. Posljednji je susret s **Carigradskim patrijarhom Bartolomejom I.**, u Istanbulu, iz kojega je nastao roman *Dva Svjedoka*.

Malešević ugrađuje u svoje djelo tzv. *mističku teologiju* (pogotovo nakon plodnog susreta s **nadbiskupom Franom Franićem**), Međugorje je jedna od njegovih tema, kao i pravoslavna teologija Svjetlosti (*ezihizam*), s mnogobrojnim prijevodima pravoslavnih mistika i svetaca u *Zlatnom peru*, tromjesečniku s petnaestak prevoditelja, s nekoliko stranih jezika, i koji ima pretplatnike od Balkana, do Njemačke, Švicarske, Amerike i Australije.

Sam Malešević tu prevodi ponajviše s četiri strana jezika, a i neka su njegova djela prevedena na pet stranih jezika.

Svoje čitatelje i pretplatnike *Zlatnog pera* danas B. Malešević zove *Bijelom ružom* (aludirajući na Bijelu ružu Danteova Empireja, a što se kao simbol javlja na kraju *Dva Svjedoka*), kao savršeno Zajedništvo duša Istoka i Zapada Europe (i svijeta).

Bogdan Malešević živi u kući na zagrebačkoj Šalati, gdje se nalaze atelieri

umjetnika, nedaleko sjemenišne crkve Presvetog Srca. U korespondenciji je s mnogim svećenicima, monasima, duhovnim centrima, biskupima, čak patrijarsima, književnicima i umjetnicima. S duhovnim osobama različitog profila u tijesnoj je kontinuiranoj duhovnoj, pa i intimnoj komunikaciji, dovoljno je istaći samo isusovca **p. Božidara Ipšu** koji ga duhovno na ovom putu prati u molitvi petnaestak godina, a tu su i toliki drugi svećenici i biskupi, katolički laici, apostoli, pretplatnici ZP-a, čitatelji biblioteke Dvaju Srdaca. Nadasve je značajan krug intelektualacâ, umjetnikâ s kojima Maleševićovo djelo toliko blisko korespondira.

B. Malešević je pogotovo devedesetih godina dao mnogo interviua za novine i časopise, djela su izvođena na radiju, dok od 2000., i nadasve 2003. vlada medijska blokada, s ključnim datumom susreta s tzv. "plavim ruskim svećenicima", što je pokušano biti iskorišteno od zavidnika širenjem kleveta za dovođenje u pitanje cijelog ovog djela, koje je priznato od toliko osobnosti kulture i Crkve.

Danas se vidi da je tijekom cijele Maleševićeve biografije bilo karakteristično izbjegavanje utvrđivanja u svakom "profesionalizmu", izbjegavanje karijere i titula, da bi se ostvarila *svestranost* (o kojoj govori dr. Marko Veselica), a sa svestranošću i Cjelina. Na taj je način autor uspio stvoriti i vrhunska djela u području eseja (*Poetika adolescencije...*), pripovijetke (*Posljednji sud Marije iz Montepellierea*), drame (*Mala Terezija...*), romana (*Dva Svjedoka*), ekumenskih susreta (*1. susret u Sarajevu*), izdavaštva (*biblioteka Dvaju Srdaca*), publicistike (*Zlatno pero*)...

“TRILOGIJA VELIKIH PROMJENA”

(Poetika adolescencije, Tajni plamen svijeća, Crkva posinjenja)

POETIKA ADOLESCENCIJE

Knjiga napisana: tijekom 1988., dovršavana u proljeće 1989.

Stranica: 440

Proljeće 1989. ostaje zapamćeno po demonstracijama kineskih studenata na pekinškom trgu Tiananmenu, i njihovog štrajka glađu. Knjiga je dovršena neposredno prije krvavog pokolja 4. lipnja na istom trgu. Cijela knjiga, čije su glavne teme *univerzalno sadašnja mladost svijeta* i *Cjelina svijeta*, koja zahvaća i Kinu, je u znaku pokolja na Tiananmenu.

Ima 6. većih dijelova s poglavljima. Prvi dio, *Toposi*, iznosi 14 toposa *poetike adolescencije*, među kojima su prva dva *iščeznuće* adolescenata, te *iščekivanje* boljega svijeta. Drugi dio, *Telem*, u 14 poglavlja elaborira povezanost adolescenata s okultnim. Tu su eseji o Sabatu, Lautreamontu, Bernhardu, Tournieru, Ecu, Silviji Plath, J.K. Huysmansu...Treći dio, *Kabala, moderni roman i naše doba*, kroz četiri poglavlja govori o sudbini adolescenata u Lowrya, Fuentesu i Pavića kroz prisustvo židovske kabale. Peti dio, *Gnostički krug srednje Europe*, govori o gnozi i adolescenciji u književnosti Srednje Europe: u Kundere, Bernharda i Musila. Peti dio, *Šifre Istočnog pitanja*, donosi četiri eseja o problemu bičevane djece i samoubojstva mladih kod Dostojevskog, o Berđajevu, Solženjicinu i poljskim piscima Miloszu i Brandisu. Zadnji, šesti dio, *Izlazak*, donosi perspektivu drami moderne mladosti kroz *Rađanje Péguyeve poetike adolescencije*, i *Himne materiji Teilhard de Chardina*.

Kritike:

Vrlo opsežna knjiga B. Maleševića po mnogo čemu doista je iznimna. Temeljito, upravo s iznimnom erudicijom, koja ne uključuje samo poznavanje književnosti, nego isto tako filozofije, sociologije, povijesti, modernih egzaktnih znanosti i suvremenih političkih zbivanja, Malešević pristupa temi adolescencije u literaturi, te minuciozno raščaljuje niz poznatih, ali i u nas manje znanih djela različitih autora...Pojednostavljeno rečeno, riječ je zapravo o sukobu punine iskonskoga, nepatvorena života i njegova svođenja u stegu krutih zakonitosti koje sputavaju duh...Adolescentnost...je zapravo prosvjed i pobuna duha protiv pukoga, plitkoga i sebičnoga materijalizma.

Dubravko Horvatić, književnik

Poetika adolescencije ne da se prepričati ni lako sažeti. Vjerojatno se ne dade ni do kraja racionalizirati, a kako bi i bilo to moguće s tekstom koji se bavi Majstorom Eckhartom i Jacobom Boehmeom, katarima i gnosticima, kabalom i kuranom, Suhrawardijem i Paracelzusom itd. Pouzdano pak mogu kazati da nije riječ o poukom paradiranju citatima i običnoj “montaži atrakcija” već o ozbiljnom naporu posvajanja i pounutarnjivanja bujnih i bogatih iskustava. Ako njezinog eventualnog čitatelja i čeka svojevrsna “borba s anđelom”, smatram da mu druženje s duhovnim svijetom u njoj naznačenim i s perspektivom konvergentnog promatranja u njoj provedenom, može biti i te kako dobrodošlo. *Poetika adolescencije* doista ima svoje težište, osovinu i vertikalnu, te znalački proširuje kontekst razmatranja moderne književnosti...

Tonko Maroević, akademik

I tako se adolescencija, uostalom baš i u jednom – zašto ne – Lautreamontovom značenju, koje je opet otkrio jedan od najtananih čitača *Hazarskog rečnika* (B. Malešević), nastanjuje u ovom svijetu (pre)učeničkih, lažnih, svakojačkih svjedoka...

Draško Ređep, *Književnost*, 1990.

TAJNI PLAMEN SVIJEĆA

Knjiga napisana: tijekom 1990.

Stranica: 112

Nakon uvodnog poglavlja, govori se o razbuktavanju plamena iz noći kroz 16 poglavlja. O fenomenu rađanja svjetlosti, i svojevrsnoj antropologiji i teologiji Svjetlosti (kasnije će to autor pronaći u monaha pravoslavnog istoka, kao u Simeona Novog Teologa, Grgura Palamasa...) poetskim se jezikom govori stupnjevitom preko različitih fenomena, bili oni filozofski i literarni (štapići tamjana upaljeni za Schopenhauera, tajni plamen Musilove žene, Sabatova svijeća, Lawrenceova vizija na Dan Mrtvih u Meksiku, “dharmičke svijeće” mladića Aljoše i kneza Miškina u Dostojevskog, sve do Aralićinih “zduhača”, povijesni (Tvrtkova krunidba u Bosni), ili posve aktualni kao rastapanje komunističke noći na Istoku, svijeće na trgovima istočne Europe (revolucija svijeća), i konačno rascvat blagdana i narodnih slavlja, od Velike Gospe u Hrvatskoj 1990. do Božićevanja 1990.

Plamen koji je dugo gorio *tajno* – manifestira se. Aludira se pri tome na pojavak Hrvatske u vremenu pada komunizma, i gorenja mnoštva svijeća.

Kritike:

Danas ćemo govoriti po jednoj iznimnoj knjizi: to je *Tajni plamen svijeća* Bog-

dana Maleševića....Autor najavljuje da će opisivati prozu koja ne pripovijeda, nego osvježuje Realnost, neizostavno preko tajnog plamena unutarnje svijeće u čovjeku. On spominje kako su se poglavlja njegove knjige začinjala usporedo s razvojem događaja u Istočnoj Njemačkoj, u Leipzigu i drugim gradovima, događaja što su spontano nazvani revolucijom svijeća ili baršunastom revolucijom. Ta revolucija je svojim svijećama počela razgoniti 'zle duhove' istočne noći...

Zlatko Tomičić, pjesnik, 1992.

Erudicija i načitanost Bogdana Maleševića svakako su u funkciji njegove knjige, ali na koji način? Je li ovo bez ostatka tzv. *asocijativna literatura*? Je li ovo "dnevnik čitanja"? Je li autor, kao čitatelj vrhunskoga senzibiliteta, samo za nas istkao tkivo svojih čitateljskih dojmova? Ili je neka *prvobitna*, autonomna žeđ za duhovnošću, žudnja za tajnim plamenom koji nas čisti, vodila autorovu ruku pri šetnji s policama s knjigama, odnosno pri selekciji epizoda, likova i karakterizacija u tim knjigama, koji bi samo potkrijepile Maleševićev samostalno kreiran estetski sustav *tajnog plamena svijeća*? Odgovori na ta pitanja ne moraju biti od presudnoga značenja. Oni su samo onda važni ako čitatelj ostaje kod semantične, idejne, priopćajne i psihološke plohe ovog djela. Spomenuti pak odgovori nisu bitni za onoga čitatelja (takav sam primjerice ja) koji *Tajni plamen svijeća* čita kao jednu grandioznu pjesmu u prozi i prepušta se onom spektru Maleševićeva književnog i ljudskog identiteta koji se sam svodi na estetski bitak, to jest govori nam samo ljepotom nadahnuća i izraza...Blago dakle onima koji imaju sluha za glazbu riječi i koji u nju vjeruju...

Svevlad Slamnig, književni kritičar, 1992.

CRKVA POSINJENJA

Knjiga napisana: tijekom 1991.

Broj stranica: 276

Knjiga ima Uvod i meditaciju nad Rembrandtovom slikom *Povratak razmetnoga sina*, zatim 37 poglavlja koja kulminiraju hodočašćem na Jasnu Goru u Czenstochowi na Veliku Gospu 1991., na susret s Papom Ivanom Pavlom II. Na kraju knjige nalazi se Pismo Drašku "četničkom vojvodi" i Papina poruka mladima svijeta povodom susreta u Czenstochowi, pod mottom: "*Primiste duh posinstva.*"

Ovo djelo zapravo počinje susretom s drom Ivanom Merzom, ožujka 1991., jednim mističkim susretom, kojeg autor zove točkom obraćenja, i od tada se naziva *homo catholicus*. Cijelo je *liturgijsko*, autor prolazi kroz blagdane probudene Hrvatske, duhovno ih opisuje, i čita znakove vremena (početak agresije

na Hrvatsku). 6. i 7. poglavlje predstavljaju meditacije o odnosu umjetnosti i vjere (arhitekturi, kiparstvu, slikarstvu, književnosti), koje će biti karakteristične kasnije kada se bude rodila *Teodrama*. Posljednje poglavlje u Czenstochowi još je jedan *trijumf svijeća i svjetlosti*, iako se nazire početak krvavog rata.

Ova knjiga je autorov pokušaja da preko liturgije obnovi hrvatsku književnost.

Kritike:

Kako je već knjigom *Poetika adolescencije*, koja se ne da prepričati niti sažeti, kako reče T. Maroević, postavio obuhvatne temelje za rast u visinu, B. Malešević knjigom *Crkva posinjenja* odista i postiže te najavljene mogućnosti. Novim duhovnim iskustvom postavljene koordinate *Crkva posinjenja* naprosto je proširila, obogatila i stremljenjem prema jednoj točki, konvergencijom dakle, preko apostola hrvatske mladeži – dra Ivana Merza – slila u uvir i izvor milosti, u ozračje blažene Djevice. Maleševićeva knjiga naprosto me impresionirala. Da je tako pod pepelom, u tzv. “najpovjesnije vrijeme”, u jednom mladom čovjeku tinjalo toliko nebeskoga žara, nisam mogao povjerovati. *Poetika adolescencije* to je navjestila, *Crkva posinjenja* ostvarila...

Ivan Pandžić, književni kritičar, 1993.

Stoga, objavljivanje djela *Crkva posinjenja* koja zatvara Maleševićev triptih (*Poetika adolescencije, Tajni plamen svijeća, Crkva posinjenja*), i koja je bitno usmjerena na hrvatsku duhovnu situaciju, predstavlja prvorazredni kulturni čin. U jednom nevjerojatnom, ali i posve jednostavnom (pokornom) ozračju autor iz osnova popunjuje vizuru hrvatske esejističke-estetske osjetilnosti, duhovnosti, sljedeći onu inspirativnu, a tako zanemarenu liniju koju je u hrvatskoj kulturi pokušavao promovirati Ivan Merz. Ukratko, *Crkva posinjenja* prvorazredni je dobitak za hrvatsku kulturu.

Marijan Grakalić, 1992.

VJERA I UMJETNOST (knjiga u pripremi)

Knjiga pisana: od 1986. tijekom devedesetih i nakon 2000.

U ovoj knjizi koja je u pripremi, bit će sakupljeni eseji i teoretski spisi o odnosu umjetnosti i vjere koje je objavljivao uglavnom u *Zlatnom peru*, iako je prvi esej *O umjetnosti modernog romana* objavljen 1986. u časopisu *Forum*. Tu se nalaze eseji o *Teodrami* Hans Urs von Balthasara, *Studije o Bernanosu*, mladenački tekst o *Navještenju Marijini* Paula Claudela, dnevnici prigodom stvaranja Teodrame Croaticae, razgovori s glumcem Rajkom Bundalom, teatrologom drom Darkom Gašparovićem, zatim eseji nastali poslije 2000., pogotovo oni o esha-

tološkom romanu Michaela O'Briana, o Thomasu Mertonu....

Knjiga sadrži iskustva iz svih književnih formi, prvenstveno drame-teatra, romana, zatim iz likovne umjetnosti, ali se može naslutiti da bez obzira na žanr cijelo djelo B. Maleševića jest *teodrama*.

POSLJEDNJI SUD MARIJE IZ MONTPELLIÉREA

Vrijeme nastanka: od 1990. do 1992.

Vrijeme i prostor: od Srednjega vijeka do danas, na prostoru istočne i zapadne Europe.

Godine 1996. u nakladi *Mosta*, izašla je zbirka pripovijedaka, naslovljena po prvoj, i najpoznatijoj među njima: *Posljednji sud Marije iz Montpelliérea* (prvotno se zbirka zvala *Dođi Kraljevstvo Tvoje*). Tu se nalazilo pet pripovijedaka (koje je između njih osam u rukopisu izabrao Dubravko Horvatić), a na naslovnici crtež autorove majke, Maje Dolenčić-Malešević (lik Kraljice na pozadini neba). Pripovijetke se zbivaju od Srednjeg vijeka do dvadesetog stoljeća: *Posljednji sud Marije iz Montpelliérea* u 13. stoljeću u vrijeme katarske epopeje, *Ognjevi Jurja Serbenina* u Rusiji 17. stoljeća, *Sjećanja biskupa Werhowecza* u 19. stoljeću u Hrvatskoj, *Antoninova posljednja ljubav*, kao i *Dječak sa zlatnom jabukom* u 20. stoljeću. Iako su teme uzete iz povijesti, radi se o konkretnim povijesnim osobama, one su zahvaćene u jednom takvom životnom stanju u kojem se sjećaju, prelazeći široke udaljenosti vremena i prostora, tako da se u zbirci popunjava gotovo kompletna duhovna geografija Europe kroz protjecanje vremena. Najbolje se to vidi u antologijskom *Posljednjem sudu Marije iz Montpelliérea*, gdje glavna junakinja, tridesetogodišnja žena koja umire u Rimu, biva doslovce razapeta između Istoka i Zapada, odnosno Konstantinopolja i Rima (“...zar je Zli doista toliko moćan...da razvodi sve što je sastavljeno, da razdvaja sve što je Bog spojio uz pomoć kohorata svojih špijuna-agenata, što se vrzu od Istoka do Zapada, od Zapada do Istoka, te uništavaju kako Brak tako i Crkvu, od čijeg je velikog raskola na Istočnu i Zapadnu prošlo nešto više od stoljeća.”) Tako da se i ovdje javlja ono što će postati glavnom temom u obimnom romanu *Dva Svjedoka*: Rim i Carigrad. (Ovu pripovijetku je prvi afirmirao pjesnik Danijel Dragojević, postavivši je na 3. program radija, a 1995. izašla je u prijevodu na rumunjski u časopisu *Vatra* iz Targu Muresa, doživjevši velik uspjeh).

Dječak sa zlatnom jabukom je također poznat, a tema mu je iz života pavlinskoga reda. *Ognjevi Jurja Serbenina* oživljavaju boravak u Rusiji Jurja Križanića, u odnosu s protopom Avakumom i patrijarhom Nikonom.

No izvan spomenutog izdanja su ostale 3 pripovijetke, od kojih su dvije dugačke, izašle u Književnoj rijeci, *Ambasadorove noći* i *Saint Louis du Temple*. *Ambasadorove noći* se zbivaju u Sankt Petersburgu 19. stoljeća, glavni je lik katolički Ambasador iz Savoje, dok *Saint Lois du Temple* znači tajnovitu građevinu na sjeveru Pariza, nekdašnju riznicu Svetoga kralja Louisa IX., koja je postala riznicom Templara, a njezina se sudbina prati sve do revolucije u

19. stoljeću, i do danas. Posljednja pripovijetka je *Biskup Lang i smrt mladića*, izašla u *Zlatnom peru*.

Kritike:

Zbirka pripovijedaka Bogdana Maleševića u kojoj je pod zajedničkim nazivom *Dođi Kraljevstvo Tvoje* okupljeno osam priča, otkriva nam jedno u hrvatskoj književnosti još nedovoljno poznato ime, ali pisca već praktički formiranoga i nedvojbeno sasvim zreloga. Ime je to koje se najavljuje doista snažnim talentom: to se najprije može uočiti u gipkoj, mekoj i preciznoj, a značenjima bogatoj rečenici, kojom poput vještog iluzionista s lakoćom dočarava psihološka stanja likova, atmosfere njihovih unutarnjih obasjanja i refleksije tih obasjanja na blisko okruženje....Maleševićeve priče zrače onim magičnim, neodoljivim pripovjedačkim fluidom kojim čitatelja snažno uvlači u svoju fikcionalnu igru.

B. Malešević, jedan silno tankočutan i senzibilan pisac, s gotovo nevjerovatnim darom ne samo da se uživi u povijest i ljudsko trajanje u njoj, nego i s darom da tu povijest i čovjeka u njoj kreativno – dakle književno, umjetnički – oživi, odabrao je za pozornicu svojih priča europski (i bliskoistočni) prostor, vremenski raspon koji seže od prije Krista do naših dana, a protagonisti su mu ne samo Hrvati nego i drugi Europljani, koliko povijesni toliko i fiktivni likovi...

Strahimir Primorac, književni kritičar 1995.

U svih pet pripovijesti B. Maleševića glavni likovi su povijesne osobe: preudavača Marija iz Montpelliera u naslovnoj priči *Posljednji sud Marije iz Montpelliera*, utopist Juraj Križanić u priči naslovljenoj *Ognjevi Jurja Serbenina*, biskup Maksimilijan Vrhovec u priči *Sjećanja biskupa Werhovecza*, kazalištarac Antonin Artaud u *Antoninova posljednja ljubav* i pavlinski prior Juraj Utišinović-Martinušević u *Dječak sa zlatnom jabukom*. To odmah napućuje književnokritičku odrednicu da je riječ o povijesnim pričama ili pak o uporabi svojevrsnoga historicizma...

Vjekoslav Boban: Duhovni sintetizam, Hrvatsko slovo, 1997.

B. Malešević iznimna je pojava u našoj književnosti, o kojoj ćete kako vrijeme protječe čuti sve više i više...

Josip Laća, književnik, na prezentaciji knjige 1996., Starogradska vijećnica, Zagreb.

**DIJETE SRPANJSKE NOĆI (Hrvatsko slovo, siječnja 1997.) i
ZVONICI RAPSKOG TORNJA (Zlatno pero br. 2, 1998.)**

Osim spomenute zbirke, autor je tu i tamo ostavio kraće prozne forme. *Dijete srpanjske noći* obrađuje čin prihvaćanja djeteta od silovane časne sestre u bosansko-hercegovačkom ratu, *Zvonici rapskoga tornja* predstavljaju jednu piščevu mističku epifaniju.

Malešević je nakon čina “napuštanja teatra”, ipak nutranjom logikom inspiracije prvo napisao, 1993., *Orao slomljenih krila*, i po narudžbi za teatar ITD *Malu Tereziju*. Poslije je još sljedila *Engleska trilogija*, i konačno *Nadbiskup Vrhbosanski*.

Iako je *Mala Terezija* napisana po narudžbi za teatar ITD, njezina sudbina glede izvedbe (kao i sudbina drugih Maleševićevih dramskih djela) nije zavisila od kazališta, takvo kakvo jest, nego od stvaranja posve novog teatra, *Teodrame croatice*, čije se stvaranje desilo premijerom u prepunoj (oko 400 ljudi) crkvi Sv. Marije Pomoćnice na zagrebačkoj Knežiji. Reakcije očevidaca svjedoče o nastanku nečeg novog, “*inicijaciji kršćanskog teatra na pragu 21. stoljeća*”. U tom smislu su i povjesni glumci: Zijad Gračić i Zlatko Ožbolt, Vinko Kraljević i Mirela Brekalo, Ivana Jelić i Mirta Zečević (kasnije će je zamijeniti), Barbara Vicković i Ivan Jončić.

Orao slomljenih krila (pod promijenjem naslovom *Orao koji opet uzljeće*) kao neka vrst fizičkog teatra, izvođen je 2003. od katoličke omladine.

Kritike-reakcije:

Osam godina nakon njena nastanka, i četiri poslije tiskanja, u salezijanskoj crkvi Sv. Marije Pomoćnice na Knežiji, dogodilo se prvo kazališno uprizorenje ove teodrame u režiji **Zorana Mužića** i interpretaciji poznatih zagrebačkih glumaca. Iz više se razloga može kazati da smo te večeri, 26. veljače 2001., prisustvovali istinskoj inicijaciji hrvatskog kršćanskog kazališta u 21. stoljeću...

Dr. Darko Gašparović, Hrvatsko slovo.

To je jedna važna stepenica u duhovnom razvoju, i rad na jednom novom kazališnom žanru koji je teodrama...

Zoran Mužić, redatelj

Ovu smo predstavu o Maloj Tereziji radili da je što više igramo i da tu prožetost publike i našeg ansambla što više i što češće doživljavamo, da što više publike vidi zapravo novi teatar koji se rađa, koji je čini se drugačiji nego svi drugi koji su do sada kod nas bili. Baš poradi jednog tog iracionalnog i emotivnog zanosa koji tu predstavi resu, gdje smo svi bez ikakvih kalkulacija u to ušli, i zapravo je to nešto što je bazirano na zanosu...

Zlatko Ožbolt, glumac (uloga Crnokosog), dan nakon premijere

Mislim da je to jedan izvanredan događaj za Crkvu. Povratak kazališta u crkvu...

P. Božidar Ipša, isusovac

ORAO SLOMLJENIH KRILA

ŽANR: Drama s Predigrom u tri čina, i s Epilogom – namijenjeno tzv. *fizičkom teatru*.

BROJ LICA: Mnoštvo maturanata i lica oko njih u Predigri, te isto tako mnoštvo lica (Orlova i Orlica) uokolo dra Ivana Merza u činovima.

SCENA (MJESTO): U Predigri Banja Luka, u činovima Zagreb i hrvatski gradovi

VRIJEME: U Predigri 1914. u Banja Luci, u činovima dvadesete godine 20. st. u Zagrebu i Hrvatskoj.

NAPISANO: 1993.

SAŽETAK: Radnja se zbiva oko Ivana Merza, koji je u Predigri maturant u Banja Luci, pred početak Prvog svjetskog rata, okružen prijateljima katolicima, pravoslavicima i muslimanima. Ivan vodi dnevnik, ima mladenačku ljubav Gretu, koja međutim čini samoubojstvo. To na njega duboko utječe. U svojim mladenačkim avanturama, pod paskom učitelja dra Marakovića, maturanti su jedna obitelj, a tada se sve cijepa s prvim granatama rata...U činovima maturant Ivan postaje dr. Merz, vođa katoličke hrvatske omladine, Orlova i Orlica. U borbi za identitet, protiv jugoslavenske omladine Sokolova, u ondašnjoj prvoj Jugoslaviji, Orlovima na kraju bivaju odrezana krila. Merz umire, ali njegov prvi brat u Kristu, dr. Protulipac prenosi Orlića preko rijeke Oronte u budućnost, u Epilogu.

Na kraju drame nalaze se *Upute redatelju*: autor predlaže da uprizorenje bude vrst fizičkog teatra (à la Grotowsky!), s "elementima liturgije, u vizualnom, glazbenom i verbalnom smislu". Jedan *Gesamtkunstwerk*, sinteza umjetnosti...

Kritike:

Orao slomljenih krila je iz višestrukog razloga zanimljiv i za uprizorenje intriganan tekst...Slažem se s tvrdnjom gđe Mani Gotovac u svezi žanrovske odrednice teksta koju je teško precizirati, jer se on "opire svemu do sada poznatom u kazalištu". No upravo je u tome zanimljivost drame, a i svojevrsna suvremenost, i to ne samo u tematici koja izvrsno komunicira sa sadašnjicom, već je ona vidljiva i "izvana" u samoj građi teksta, tj. u njenoj "tehnologiji". ...Riječ je gotovo o jednom novom pravcu u hrvatskoj dramaturgiji, koji u tehnici drame koristi filmski postupak montaže,...Općenito *Orao* nudi plodnu osnovu za detaljniju dramaturšku analizu, jer sadrži zaista širok spektar uzora, utjecaja i elemenata raznih dramskih vrsta i autora. Njeno ishodište je religiozna drama, Eliot i Claudel; osobe iz Prologa i Prvog čina podsjećaju na one iz Wedekindove poetičke "dječje tragedije" *Buđenje proljeća* itd. Sve te dramske različitosti koje su nazočne u *Orlu*, odlično su izbalansirane kroz dramu i zaista tvore novi dramski i kazališno scenski jezik...

Magdalena Lupi, dramaturg HNK u Rijeci, 1995.

Orao slomljenih krila drama je hrvatskog katoličanstva *sub specie politicae*. Ona savršeno jasno odgovara na pitanje zašto se demokršćanstvo nije moglo, niti može uspostaviti u Hrvatskoj kao jedan od relevantnih političkih modela. Transcendirajući politiku *ab ovo*, polazući svu ljudsku egzistenciju i njen smisao u ruke Božjeg nauma s čovjekom i narodom, Merz kao svaka karizmatička osoba prožeta duhom, ne može prihvatiti bilo koji oblik posvjetovljenja. A ipak je nad njim neizbježan znak: *Croatia sacra...*”

Dr. Darko Gašparović

Tematski, riječ je o događajima iz hrvatske povijesti iznesenim gotovo znanstvenom preciznošću. Radnja se događa 1925. godine, tisućite obljetnice hrvatskoga kraljevstva. Glavni je lik Ivan Merz, koji kao banjalučki maturant utemeljuje *Hrvatski orlovski savez*, duhovno jake Orlove nasuprot tjelesno jakim Sokolima....

Marija Grgičević, *Večernji list*, siječnja 1995.

MALA TEREZIJA

ŽANR: Teodrama s Prologom u pet činova

BROJ LICA: oko osam glavnih, ostala su sporedna, s time da postoji *teatar u teatru* (jedan glumac igra dva lica)

SCENA (MJESTO): tri pozornice, prednja (P1), stražnja (P2), gornja (P3). P3 je prostor nebeskih bića. Inače je mjesto bazilika Sv. Terezije u Lisieuxu

VRIJEME: Krajem šezdesetih godina 20. stoljeća

NAPISANO: 1993.

SAŽETAK: Teodrama je posvećena Vinku Nikoliću, “sijedih kosa”, čija knjiga *Pred vratima domovine* je autoru “otkrila dubinski smisao Hrvatske”. Nikolić je Sjedokosi koji jednog dana, u šezdesetim godinama, u emigraciji posjećuje baziliku u Lisieuxu. Ulazi u crkvu da se pomoli svetici svoje mladosti, štovanoj nekoć u njegovoj Domovini Krociji, no prati ga tajanstveni mladić, Crnokosi, za kojeg Sjedokosi misli isprva da je agent Udbe. No nije tako. Pokazat će se da je Crnokosi ustvari Anđeo njegovog djetinjstva koji je poslan da ga kroz nekoliko činova provede kroz misterij života svete iz Lisieuxa, kako je ona u samostanu igrala Ivanu Aršku, i tako spašavala Francusku. Način spašavanja Francuske, put je oslobođenja Krocije. *Prvi čin* pokazuje misterij Terezijina djetinjstva i vokacije, *drugi čin* prikazuje pasiju Terezijina oca Louisa, *treći čin i četvrti* “glasove anđela”, to jest arkanđela Gabrijela i Mihovila u *predstavi u predstavi* (Terezija i sestre u samostanu igraju Ivanu Aršku). Konačno u *Petom činu* Sjedokosi biva zapljusnut valovima spoznaja i otkrivenja: postaje misionar Krocije.

Ova Teodrama je 2007. prevedena na francuski, gdje je očekuje posebna misija.

Kritike:

Shvatio sam da samo pažljivo i ponovljeno iščitavanje pruža mogućnost, usudio bih se reći, samo djelomičnog sagledavanja dubokog i krajnje ozbiljnog i proživljenog mističkog iskustva autorovog...

Vrijeme je, po mom skromnom mišljenju, za čitati i najprije progledati i vidjeti, a tek onda ostvariti teodramu B. Maleševića kao predstavu. Jesmo li sada, u ovom trenutku za to već uistinu spremni i sposobni?

Želimir Mesarić, direktor drame HNK u Zagrebu, 1997.

Ne samo, zakonitostima žanra određeno, uvođenje nebeskoga plana, već i "teatra u teatru", kada se poistovjećenjem Male Terezije s Djevicom Orleanskom događa igra u igri unutar Njegove igre (von Balthasar), svjedoči o dubokoj slojevitosti Maleševićeve teodrame...

Objava Maleševićeve teodrame za sada je posvemašnja rijetkost, upravo iznimka, u suvremenom hrvatskom dramskom pismu.

Dr. Darko Gašparović, Hrvatsko slovo, 25. veljače 2000.

Sama drama višestruka je alegorija. Na početku prologa Sjedokosi, uvjeren da ga prati pripadnik Udbe, čak i tu pred svetištem, začuje stihove iz *Raja*, u kojima Dante u hodočasniku prepoznaje Hrvata koji se ne može nagledati Veronikina rupca s otisnutim Kristovim krvavim licem. Na kraju drame, pak, mala Terezija otkrit će hrvatskom emigrantu otisak lice domovine u vječnosti...

U ovoj mističkoj drami sam Bog je promijenio stvarnost preko svojih izaslanika s neba i mučenika na zemlji, utjelovivši u njima samo žrtvovanje, ljubav i milosrđe kao jedine pokretače povijesti.

Baldo Dobrašin, Večernji list, ožujak 1998.

...Prema širem razgovoru što je s teatrologom Darkom Gašparovićem objavljen u posljednjem, 4. broju *Zlatnoga pera* (a nakon ranijeg svjedočenja glumca Rajka Bundala), ako se takva identifikacija prenese u život, 'moguće su ozbiljne, kadikad i nepopravljive, deformacije duše i duha'...

S druge strane, apostrofiramo Gašparovića, glumac može biti utjelovljenjem najuzvišenijih ideja i osjećaja, nositelj nade, vjere i ljubavi. Na ovome stavu, najkraće rečeno, zasniva se ideja Teodramatike, konkretnije *Teodrame croaticae*, kršćanstvom nadahnutu teatra, na širim teološkim (Hans Urs von Balthasar) i teatrološkim postavkama ranijih i aktualnijih iskustava teatra kršćanskog nadahnuća..."

Daniel Načinović, Glas Istre, veljača 1999.

ENGLESKA TRILOGIJA

NAPISANO: Od svibnja do studenog 1996.

SAŽETAK: Glavna tema 1., 2. i 3. dijela *Engleske trilogije* je nevjerojatna, "na rubu pameti" kolektivna histerija Engleza, Otočana, na "papiste" i "popove", dakle na katoličke misionare, u prvom redu isusovce, koji dolaze s Kontinenta. Strahovi engleske kolektivne psihe projicirani na neke somnambulne "popove" koji potkapaju njihovu Državu, i periodično kroz povijest vrše "invaziju" s Kontinenta. Istovremeno to je strah od katoličke monarhije, kako se vidi u *Isusovcu u Londonu*, gdje se panično boje da bi vojvoda od Yorka, kraljev brat, oženjen za princezu iz Parme, duboku katolikinju, kojoj je duhovni vođa isusovac La Colombière – mogao postati engleskim kraljem.

Prva drama trilogije označava početak progona katolika u Engleskoj, što se pokazuje i uzrokom Shakespearove hamletovske šizofrenije. Druga drama, usred jednog od najvećih komplota na Otoku protiv "papista", dočarava duhovno sijanje koje na tom tlu čini mučenička krv isusovaca i molitve La Colombièrea. Ovo sijanje će svoje plodove donjeti u 19. stoljeću obraćenjem kardinala Newmana, s anglikanizma na katoličanstvo, što je tema **Maryvalea (Newmana)**.

"JE LI SHAKESPEARE KATOLIK?"

ŽANR: Scenska imaginacija u 12 prizora satkana na temelju istinitih no dugo skrivenih činjenica

BROJ LICA: 8 plus sporedna lica

SCENA (MJESTO): uglavnom Shakespeareova rodna kuća u Henley Streetu u Stratfordu, ali i pojedina mjesta u okolici i u Londonu, sve do londonskog teatra.

VRJEME: Shakespeareova mladost, druga polovica 16. stoljeća

SAŽETAK: U Shakespeareovoj rodnoj kući, u Stratfordu, Edward Arden, brat Mary Arden, supruge Williamova oca Johna Shakespearea, izvještava o pogubljenju još jednog "popa": svećenika Thomasa Cottoma. To je znak da i John, Shakespeareov otac, trgovac vunom i rukavicama, i Edward, potajni katolici, doista posve u tajnosti prakticiraju svoju vjeru, s ispovjednikom prerušenim u vrtlara. Edward veli: "...*budi katolik, kakav si i Englez.*" No njegov zet, John Sommerville, suviše je vatren, i radi na otvorenoj pobuni za svrgavanje engleske kraljice. Svi se boje Sir Thomasa Lucya, suca u Stratfordu, koji ima agente za otkrivanje komplota protiv engleske krune. William Shakespeare, kojemu je 18 godina, želi se oženiti za farmerku iz Shotterya, Anne Hathaway, no otac mu objašnjava da će se na katolički način morati vjenčati tajno. William počinje paranoično uokolo čuti glasove doušnika: *Je li Shakespeare katolik?*, koji ga proganjaju. Povjerava se Anne. Župnik koji ih je vjenčao otkriva Williamu mučenike, engleske isusovce, koji su utjecali i na prelazak na katoličanstvo njegovoga oca.

William će na kraju pronaći načina da živi u toj i takvoj Engleskoj, makar šizofreno, zarađujući u londonskom kazalištu, no John Sommerville i Edward su stradali jer su radili na rušenju Elizabete i ustoličenju katoličke Marije Škotske. Na kraju John će reći: "*Warwickshire je prekriven psima koji njuše miris katolika.*" Edward Arden i njegov ispovjednik, kojega je krio kao vrtlara, bit će obješeni i raskomadani.

ISUSOVAC U LONDONU

ŽANR: Drama u tri čina s Prologom i Epilogom

BROJ LICA: Oko 15-tak, plus još sporedna lica

SCENA (MJESTO): U Prologu i Epilogu kuća Isusovaca u Parizu, u činovima londonske scene, od kapele Sv. Ivana, kraljevske palače, Westminstera, londonskih uličnih scena, zatvora King's Bench...

VRIJEME: Vrijeme boravka isusovca La Colombièrea u Londonu, 17. st.

SAŽETAK: Drama počinje i završava dijalogom patra La Colombièrea s isusovačkim provincijalom, p. de la Chaizeom, u Parizu. U Prologu p. Chaize šalje La Colombièrea u London, objašnjavajući mu njegovu misiju. U Epilogu p. La Colombièrea se je vratio iz Londona, bolestan, nakon zatvora, i proživljenje još jedne engleske hajke na "papiste", ali sretan, i s osjećanjem obavljene misije. Jer, veli on: "*Nismo došli tamo 'uspjeti' nego trpjeti. Tek tamo shvaćate da je patnja privilegij.*" Između ovoga prije i poslije, zbivaju se činovi u kojima p. La Colombièrea boravi u Londonu kao ispovjednik vojvotkinje od Yorka. U drugom činu Titus Oates, špijun, počinje rovariti i izazivati sumnje, da bi u trećem činu Fiquet bio potplaćen od Petita da denuncira i p. La Colobièrea kao "katoličkog špijuna". Ako je prvi čin sastojao od prizora mistične ljepote, drugi od groteske s mnoštvom doušničkih izdaja, u trećem se jedno i drugo miješa. Mističke ljepote prizora sa svećenicima mučenicima, kao p. Wallom ili mladim svećenikom Andre Bromwichem u zatvoru, miješaju se s prizorima konfuzije, špijuniranja i straha.

MARYVALE (NEWMAN)

ŽANR: Scenska minijatura u šest prizora i s *Mističkim epilogom*

BROJ LICA: 7, u *Mističnom epilogu* Anđeo i mučenik Toma Mor.

SCENA (MJESTO): Old Oscott i Oxford

VRIJEME: Vrijeme nakon obraćenja Newmana u 19. stoljeću

SAŽETAK: John Newman, anglikanski svećenik, učinio je nešto što je prije bilo nezamislivo u Engleskoj: prešao je na katoličku vjeru, i postao katoličkim svećenikom. Da bi to mogao, morao je raskinuti s Domovinom, braćom, roditeljima, prijateljima, i sljediti samo svoju *nutarnju Svjetlost*, koja ga vodi prema Istini, kako ju je on doživio. Taj je čin šokirao Englesku, a kao rezultat su sljedile stotine obraćenja. Ali više u 19. stoljeću nema violentnih hajki.

Ova scenska minijatura tako i više nema akcije-radnje, nego se sve svodi na čistilišni ugođaj razgovora Newmanovog s mladim učenikom Ambrozijem Saint-Johnom u Old Oscottu o sljeđenju Svjetlosti u sebi i raskidanju s vezama ovdje dolje, i zatim paralelnih razgovora Puseya, profesora na oxfordskom sveučilištu i H. E. Manninga, župnika Lavingtona. Ova posljednja dvojica razgovaraju u Oxfordu, u anglikanskoj akademskoj sredini, duboko šokirani demisijom svojeg prijatelja, kojega sada zovu samo "N.", ne usuđujući se izgovoriti puno ime. Njih dvojica shvaćaju da nemaju hrabrosti za Newmanov čin odlaska u Rim. Ali, iako nemaju, ostat će s ove strane, u Anglikanskoj crkvi, brinući se za duše i određujući od grijeha, izbjegavajući časti i titule. Kao lice se javlja i dr. Nicolas Wiseman, koadjutor apostolskog vikara, Papin čovjek u Engleskoj, koji će Newmana prevesti preko rijeke, prema Rimu. On veli Newmanu: "*Javljajte se nakon dugog niza martira katolika koji su prolili svoju krv na ovom otoku u posljednja tri stoljeća. Sada se trijezno susrećemo s tim nasljeđem. I vaše je svjedočenje svjedočenje unutarnjeg života.*"

Epilog je mistički prizor u kapeli gdje je pred Presvetim Srcem molio obraćeni Newman: pojavljuje se Anđeo, potom i mučenik Toma Mor, kojeg je pogubio Henrik VIII. On će reći Newmanu: "*Spasi tako i ti, Newmane, svoju dušu i dušu tolikih Engleza, bijegom iz odjeće koju su ti željeli sašiti.*"

Kritike:

Malešević u drami o Newmanu kroz usta dra Wisemana spominje tzv. *via media*, srednji put. Ovaj srednji put, *via media*, podjednako je, nažalost, i danas prisutan na svim kontinentima i među svekolikim brojem katolika.

Helena Roguljić: Via media u Maleševićevoj Engleskoj trilogiji

NADBISKUP VRHBOSANSKI

ŽANR: Teodrama u šest prizora s Prologom i Mističkim Epilogom

BROJ LICA: U prizorima 8, u Prologu 2, u *Mističnom epilogu* grupni prizori na Nebu i na zemlji.

SCENA – MJESTO I VRIJEME: U Prologu Sarajevo 2000. godine, u prizorima sto godina ranije, također u Sarajevu, u Uredu zemaljske vlade i u Kapeli Nadbiskupa Vrhbosanskog.

SAŽETAK: U Prologu se u središtu modernoga Sarajeva, nakon rata, susreću Delegat Europske unije i Hodočasnik. Započinju razgovor o muslimankama, o Bosni i Uniji. Delegat naslućuje da Hodočasnik zna nešto što on sam ne vidi te pristaje da ga Hodočasnik odvede u katedralu, gdje će se pred njim odvrtiti prizori prije sto godina.

U prvom prizoru Horowicz, travnički okružni predstojnik, izvještava generala Appela, predsjednika zemaljske vlade u Sarajevu, da je obraćenje mlade musli-

manke na katoličanstvo, Useife Deliahmetović, šokiralo cijeli grad, a muslimani su oformili delegaciju koja se sprema protestirati u Beču. Naime Nadbiskup Vrhbosanski je od obitelji napuštenu Useifu "sakrio" kod sebe. Drugi prizor donosi dijalog između Nadbiskupa i Useife, u stihovima, koji pokazuje da mlada muslimanka posve svojom voljom biva privučena Kristu, i *rađa se odozgo* za Njega, pa tako iščezava stara Useifa i nastaje nova osoba: Josipa. Nadbiskup je samo prihvaća kao milosrdni otac izgubljenog sina. U sljedeća tri prizora Nadbiskup se međutim mora suočiti u svojoj kapelici s *trojicom Kušatelja*. Prvi Kušatelj je mladi Hrvat u Bosni, kojega je ovaj čin Nadbiskupov razočarao. Drugi Kušatelj je Srbin pravoslavac u Bosni koji se Nadbiskupu divi, ali smatra da je neka vrst Don Quijotea u igri političkih interesa. Nadbiskup odoljeva iskušanjima. No treće iskušenje od Trećeg kušatelja je strahovito: dotiče Sarajevo okrvavljene i ubijene djece, i Bosne rakomadane u žrvnju buduće Unije. Nadbiskup odoljeva čvrsto uhvaćen za Križ.

Završni prizor s *Epilogom* slavi novo biće: Josipu na Krsnom Zdencu, usred katedrale, kraj oltara s Žrtvovanim Jaganjcem, sa Svim mučenicima Bosne i Hercegovine, s Anđelom zašitnikom BiH, i kraljicom, Bl. Katarinom Kotromanić.

Ova Teodrama je odmah prevedena na njemački.

Kritike:

U ovoj drami progovara *hrvatski religijski genij*. Kome? U prvom redu svojim Hrvatima, ako ga želimo čuti. Možda ipak imamo otvoreno uho, uprkos *Milijunašu*, *Big Brotheru*? "Vi ste sol zemlji...vi ste svjetlost svijeta." Jedno takvo svjetlo među Hrvatima bijaše nadbiskup Josip Stadler...

Branko Durdov, prof. religijske kulture

VELIKO OBEĆANJE

Knjiga napisana: 1992.,/ 93.

Stranica: 453

Veliko obećanje je djelo prilično jasno u sadržajnom smislu, dok se u njemu što šta lomi u formalno-književnom smislu. U sadržajnom smislu ova trodjelna knjiga s Uvodom (koji intonira početak 20. stoljeća, i posvetu Hrvatske Presvetom Srcu Isusovu), sadrži, prvo, dnevnik autorov tijekom rata u Hrvatskoj i BiH (1991./92.), zatim, drugo, mistički dnevnik o "sveta tri mladića" i o mjestu gdje je Presveto Srce Isusovo objavljeno, Paray-le-Monialu, i konačno, treće, putopisni, gotovo roman o *Djeci iz Sarajeva*, to će reći boravku u Paray-le-Monialu i Taizéu. Vezivno tkivo *impresionističkih čestica stvarnosti* predstavlja i autorova subjektivna pobožnost Presvetom Srcu "*devet prvih petaka*". Knjiga je normalni produkt autorova obraćenja na grobu Ivana Merza, u bazilici Srca Isusova.

Ovom knjigom se cijelo dvadeseto stoljeće u Europi i Balkanu nastoji pročitati gledano iz Srca Isusova, pri čemu se miješaju realne činjenice balkanskog sukoba s mističkim uvidima. Problem je formalno-književni: ovo još nije roman, nego priprema za žanr koji će biti ostvaren s *Dva Svjedoka* i *Cvijetom bola*. Osim toga meditiranje primjerice o isusovcu La Colombièreu u ovom djelu, rezultat će kasnije i teodramom *Isusovac u Londonu*.

Kritike:

Najkraća i najbolja definicija Maleševićevog književnog postupka bila bi da je on *dijalektičko jedinstvo disperzije i konzistencije*. Disperzija se ostvaruje u upornom, nezaustavljivom autorovom nizanju iskrenih dnevnčkih podataka i asocijacija...Konzistencija je krovna riznica ideja i meditacija (uglavnom s mističkim predznakom)...

Svevlad Slamnig, recenzija, 1997.

Taizé i Paray-le-Monial zapravo su kliktaj jedinstvu neba i zemlje. Stoga se Bogdan obraća Malom Isusu, djetetu dakle, kao načelu vječitog nastajanja. Naj-svečaniji i najmističkiji trenutak cijelog Bogdanovog hodočašća čini se da je bio kada je brat Roger izustio: *Stigla su djeca iz Sarajeva!* Mladi Istoka i Zapada zanijemili su pred tom patnjom...

Ivan Pandžić, recenzija, 1997.

Veliko obećanje ili "Velika devetnica za Hrvatsku", napisana je u kombiniranoj formi romana i dnevnika, te iz različitih gledišta izražava autorovo iskustvo

Srca Isusova. Knjigom se provlači lajt-motiv trojice svetih adolescenata, Alojzija Gonzage, Ivana Berhmansa i Stanislava Kostke, u metaforičkom viđenju trojice mladića pod Križem iz Paray-le-Moniala. U posljednjem dijelu knjige autor opisuje hodočašće u Paray kao krunu svoje osobne posvete Srcu Isusovu, i posvete Domovine, te svojim poistovjećivanjem sa životom i duhovnošću Margarete Marije Alacoque i isusovca La Colombièrea...Malešević upućuje i na simboliku početka i svršetka stoljeća u Sarajevu....

Igor Gajin, *Glas Slavonije*, travnja 1997.

MOLITVE KRAJ RIESENrada

Napisano: 1992.

Broj stranica: oko 100.

Ova proza proizlazi iz *Velikog obećanja* i nije objavljena u cijelosti kao knjiga, nego je fragment objavljen u časopisu *Marulić*, i potom još jedan fragment u *Zlatnom peru* (br. 4, siječanj 1999.) Autor opisuje doživljaje oko Riesenrada u Beču, s mladićima i djevojka Taizéa, završavajući svojih "devet prvih petaka" posvete Srcu Isusovu. Mladost, meditacije o anđelima u bečkom *Kunsthistorisches Museum*, jedinstvena Europa, ekumenizam, sudbina Habsburgovaca (primjerice posljednjeg habsburškog cara Karla),..., pronalaze se opet u ovoj prozi koja je na putu romana.

RIMSKI DNEVNIK

Knjiga napisana: Tijekom boravka u Rimu, prva polovica 1994.

Stranica: 306, s fotografijama

Od veljače do lipnja 1994. autor vodi dnevnik, tijekom boravka u Rimu, u palači *Centra Aletti*, ekumenskog centra, u *via Paolini*, kraj crkve *Santa Maria Maggiore*. *Centro Aletti* utemeljen je od isusovaca da bi u njemu zajedno živjeli intelektualci Istoka i Zapada Europe (katolici, pravoslavni i grkokatolici), studirali, išli na izlete diljem Italije, i upoznavali se. *Centro* vodi isusovački likovni umjetnik **p. Marko Rupnik**, nadgleda ga "duhovni starić", najveći stručnjak Katoličke crkve za istočnu, pravoslavnu duhovnost, **p. Tomáš Špidlik**, a prisutno je nekoliko profesora s Papinskog Orijentalnog instituta i Gregoriane. Svega dva mjeseca prije autorovog dolaska, *Centro* je blagoslovljen osobno od **Ivana Pavla II.**, i ta se blagoslovna molitva nalazi na samom početku knjige (*Sveta Majko Božja...svrni svoj majčinski pogled na ovu kuću /gdje ljudi i žene traže /u tišini osluškivanja i u zajedništvu srca /budućnost vjere za Europu...)*

Autor živi, ruča i večera, razgovara, moli, s intelektualcima iz Rusije, Rumunjske, Bjelorusije...Istovremeno obilazi Rim u svim pravcima, ali i cijelu

Italiju...Italija kao *druga Domovina katoličkog intelektualca*, tema je ove knjige, ali i rođenje Crkve Jedne, jedinstvene kršćanske Europe, kao dominantne teme Maleševićeve potonje književnosti, i časopisa *Zlatno pero*...

Djelo se prevodi na talijanski, čitano je na 3. Programu Hrvatskog radija (**Edo Peročević**), njegov je predstavljач bio **dr. Darko Gašparović**.

MEĐUGORJE: IZ TAME U SVJETLO

Knjiga nastala: 1996.

Broj stranica: 174.

Ovo je djelo za autora vrlo karakteristično i u formalno-književnom i u sadržajnom smislu. Kroz petnaest ne predugih poglavlja opisuju se doživljaji tijekom 15 dana u Međugorju (autorov peti dolazak u Međugorje), tijekom mjeseca kolovoza. Središnji doživljaj koji ovu prozu drži zajedno je iskustvo-susret s *mladim Amerikancem Timom Bureshom*, kojemu se objavio Anđeo, zaštitnik Amerike, i rekao mu da će podnijeti mučeništvo radi grijeha Amerike. Meditacije o Anđelima i neka druga mističko-duhovna iskustva neprestano su prisutna, nadasve pogled kojim se iz Međugorja obasjava cijeli vlastiti život i cijelo čovječanstvo.

U formalnom smislu ova proza se već može nazvati *dokumentarnim romanom*, i autor ju je već uvrstio u ciklus *Ja ću donjeti kraj vašem ropstvu*, u koji će biti uvrštena i *Dva Svjedoka* i *Cvijet bola*, kojima je definitivno pronađen romaneskni jezik. Konačno i u **Dva Svjedoka** se opisuje Dimitrijevljev posjet Međugorju, kada treće lice prelazi u *Ich*-formu pripovijedanja.

Ovo je djelo prevedeno na engleski, i čitano na 3. programu Hrvatskog radija.

Kritike:

Bogdan Malešević već se godinama bavi fenomenom Međugorja i na neki je način tumač Gospinih poruka u svojim proznim djelima i esejima u časopisu *Glas mira*. Njegovo najnovije djelo *Iz tame u Svjetlo* međugorski je roman, a autor ga je zamislio kao dio velike cjeline od nekoliko dokumentarnih romana pod zajedničkim naslovom *Ja ću donijeti kraj vašem ropstvu*, što je ujedno i jedna od Gospinih poruka...

Cijela radnja romana smještena je u Međugorje, i to u petnaest dana koliko je ondje autor boravio 1996. godine. Dvije su drame, koje se, doduše prožimaju, jedna je u autorovoj duši, druga je među mještanima, običnom puku, vidiocima i hodočasnici...

Ipak, ima jedan događaj, središnji u romanu, oko kojega se sve vrti i koji, na stanovit način, usmjerava dramu, i onu u duši i onu u stvarnosti. To je *piščev*

susret s mladim Amerikancem Timom Bureshom, kojemu se ukazao anđeo s porukom da je on, Tim, predodređen da se žrtvuje radi isкупljenja grijeha Amerike...Na ovom mjestu Malešević otkriva i svoj ideološki koncept proiste- kao iz uvjerenja da će doći do velike bitke protiv Sotone, “bitke koju nijedna književnost prošlih stoljeća nije mogla prikazati ne samo zato što je od đavla stvorila više metaforu nego stvarnog protivnika koji zaista postoji, iako je od Dostojevskog do Bernanosa Sotona postao opipljivim carem naših tama – nego i zato što se nisu javili svi spiritualno fenomeni rezervirani za kraj dvadesetog stoljeća...

Baldo Dobrašin, Obzor Večernjeg lista, rujan 1998.

DVA SVJEDOKA

Vrijeme nastanka: 2004., 2005.

S *Dva Svjedoka* Malešević stvara ovog puta čisti žanr romana, od 830 stranica, i to tzv. eshatološkog romana kakav je bio prevađan i afirmiran tijekom niza godina u *Zlatnom peru*. *Dva Svjedoka* znače *Papu* i *Carigradskog Patrijarha*, odnose se na 13. poglavlje Otkrivenja po Ivanu, da će na *trgu grada velikoga od Zvijeri biti ubijena dva svjedoka kršćanstva*. Glavni lik, Dimitrije, hrvatski katolički književnik, urednik časopisa, demaskira Uniju iz Bruxellesa i zalaže se za Europu ujedinjenu u Kristu (katolici i pravoslavni). Doživljava radi toga progon, čija se svakidašnja fenomenologija pokazuje u romanu. Dimitrije bježi u koljevku pravoslavlja, na Svetu goru Atos (konkretno Hilandar), potom prema Istanbulu (gdje se susreće s Carigradskim patrijarhom), i konačno na otok Patmos, gdje spoznaje cjelinu svoje Krocije u kontekstu apokalipse Europe.

U romanu se zbivaju *flash backovi*, povratci u prošlost, a na kraju, u posljednjem 12. dijelu, i izlet u skorbu budućnost, u kojoj se odigrava tzv. “jeruzalemski scenarij”, ubojstvo Patrijarha u Jeruzalemu, početak vladavine antikristovskog predsjednika Unije, i progon kršćana.

Dva Svjedoka su označena kao “roman o Balkanu u posljednjim vremenima”, doista se zbivaju na geografiji Balkana, s izletima u Rim, i dakako na Atos-Patmos-Istanbul. Zahvaćena je stvarnost djelovanja tajnih službi, rušenja imagea Prvog predsjednika Krocije, stvaranja novog totalitarizma preko medija.

Kritike:

...dugo vremena nisam pročitao nešto što me toliko fasciniralo, što mi je toliko pokazalo da ne smijemo šutjeti, da moramo pisati, da moramo tražiti izlaz iz ove situacije...

Dr. Zdravko Tomac, iz govora na prezentaciji.

Uniju koja se rađa Malešević promatra i orwelijanski, kao svekontrolirajuću Zvijer...

Mate Dretvić Filakov, Fokus

CVIJET BOLA

Vrijeme nastanka: 2006., 2007...

Cvijet bola je nastavak *Dva Svjedoka*, i spadao bi u isti ciklus pod nazivom *Ja ću donjeti kraj vašem ropstvu...* Roman bi se trebao pojaviti krajem 2008., i u neku je ruku nastavak storije o Dimitriju, Luki, Svevladu Piškoru (novinaru *Jutarnjih novina* iz Rima), i ostalih likova iz *Dva Svjedoka*, samo što se sada pojavljuju novi likovi u zapletu koji razvija usred Kroacije, i na široj geografiji Europe, *temu židovstva*, pred daljim rastom totalitarizma u društvu. Eshatologija je dakako i ovdje prisutna...

ZA SJEDINJENU KRŠĆANSKU EUROPU

Knjiga napisana: od svibnja 1999. do prosinca 2003. – sedam putovanja Europom

Stranica: 420, s fotografijama

Knjiga je sastavljena od sedam poglavlja-putopisnih reportaža u različitim smjerovima Europe, na različite načine, i različitim prigodama. Jedinstvena je pak hodočasnička težnja za otkrivanjem kršćanske Europe i njezinog jedinstva (pa se *de facto* radi o nastavku putopisnih meditacija kao u *Rimskom dnevniku*). Prvo putovanje je u Rim i na jug Italije na beatifikaciju oca Pia iz Pietrelcine. Drugo hodočašće je u Pariz, Lisieux i Mont-Saint-Michel, kao uvod u stvaranje kazališne predstave *Mala Terezija* s kojom će biti ostvareno 6. putovanje u Švicarsku i Njemačku. Treće putovanje je posebno karakteristično, i u književnom smislu posebno uspjelo: hodočašće u Kijev, Moskvu i Prag, prvi susret autora s Istokom. I peto putovanje će biti na Istok: zapadna Ukrajina, Košice, Lavov, Počajevska lavra, Zarvanica, Krakow. Četvrto putovanje otvara autorovo djelovanje u hrvatskoj dijaspori, Njemačkoj i Švicarskoj. Konačno sedmo putovanje, vrlo dugačko, prema Amsterdamu, i *Gospji svih nacija*, *Majci Europe*, prolazi kroz mnoštvo talijanskih, švicarskih, njemačkih, francuskih, i belgijskih gradova, u bogatstvu asocijacija i zgodna.

Autor govori da Europu želi sagledati *odozgora*, duhovnim pogledom, kao Orao. To će biti tema i romana *Dva Svjedoka*.

Recenzija:

“Ova knjiga izlazi u vrijeme kada se deset novih zemalja pridružuje Europskoj uniji i kada se prvi puta u Europi sastaju svi značajniji kršćanski molitveni pokreti. Autor Bogdan Malešević svojom knjigom proročki zastupa ono što zamjećuju najoštromniji duhovi Europe i napose Sveti Otac, koji ovih dana sprema proglašenje blaženim *Roberta Schumanna*, jednog od trojice utemeljitelja nove Europe...Molim i želim kao oduševljeni čitatelj i prijatelj autorov, da ova opsežna knjiga bude poticajna građa za razmišljanje svima koje pokreće želja za istinskom jedinstvenom kršćanskom Europom...

Vič. Mr. Ivan Šešo, ravnatelj Biskupijskog centra za duhovne obnove

APOSTOLAT

Knjiga nastala: od 1998. do 2007.

Ova knjiga nije još tiskana, u pripremi je, odnosno nalazi se u reportažama časopisa *Zlatno pero* tijekom deset godina. Reportaže ne tendiraju prema književnoj formi (ma koliko se njome koriste), nego portretiraju duhovne fenomene, krajolike i ljude, u prvom redu stanje Crkve, na apostolskim putovanjima diljem Hrvatske (tzv. turneje) u društvu mnogih osoba, kao što su primjerice prezentacije knjiga Sv. Faustine i o Sv. Ocu Piu s mladićima i djevojkama iz župe Sveti Duh godine 1998. U toj knjizi su opisane sve prezentacije knjiga biblioteke Dvaju Srdaca na području Hrvatske, ali i BiH, i Srbije.

EKUMENSKI SUSRETI – SJAJ I BOL

Knjiga nastala: od 2000. do 2007.

Također knjiga u pripremi, koja prikazuje što se zbivalo na 4 Ekumenska susreta u Sarajevu, na susretima i putovanjima s pravoslavnim ruskim teologom o. Vladimirom Zelinskim, s Ukrajincom Josipom Tereljom i Amerikancem Johnom Learyjem,..., kao i prigodom nekih drugih manjih susreta. Također, knjiga sadrži obimnu prozu susreta s tzv. *plavim, ruskim svećenicima*, što je završilo istina, kao uvijek, autorovom poslušnošću Katoličkoj crkvi, ali je donjelo sa sobom niz kontroverzi, pitanja, polemika, nesporazuma i grubih progona...Svi ovi prikazi su izašli u brojevima *Zlatnih pera*.

MEĐUGORJE: TRIJUMF DVAJU SRDACA

Knjiga nastala: od listopada 1994. do ožujka 1999.

Broj stranica: 310

Knjiga sadrži ukupno 54 članka – komentara poruka međugorske Kraljice Mira upućenih svijetu svakog 25. u mjesecu preko vidjelice Marije Pavlović, počev od 25. listopada 1994., pa zaključno s 25. ožujkom 1999. godine. Članci su u kontinuumu objavljivani u međugorskom *Glasi mira*, gdje su s vremenom postali vrlo čitani, po mnogima najčitaniji, i poznati.

Ispred tih 54 članaka nalaze se poruke Kraljice Mira diktirane vidjelici Mariji Pavlović. Zajednički nazivnik svih ovih članaka jest *mistička teologija*, ili *teologija Dvaju Srdaca*, kako veli Gospa u poruci od 25. prosinca 2001.: "Sve vas blagoslivljem i pozivam da budete bliži mom Srcu i Srcu maloga Isusa." Dva Srca su stalna i neporeciva bit međugorskog fenomena", veli autor, aludirajući i na naziv biblioteke koju uređuje.

Tema tzv. "*privatnih objava*" (koje Malešević objavljuje u *Zlatnom peru*, a sve su potpuno podložene konačnom sudu Majke Crkve), spadaju u tzv. *mističku teologiju*, o kojoj je autor mnogo razgovarao s nadbiskupom Franićem, a što se nalazi u predgovoru Franićevih *Puteva dijaloga br. 2*. Ova knjiga pokazuje velikim djelom kako autor gleda na svijet i Crkvu iz točke Međugorja, i kako mu ovaj fenomen pomaže da stvori Cjelinu za kojom žudi.

HRVATSKA 91./92.

Nastalo: 1991./91., 1994.

Još jedna knjiga koja tek čeka objavljivanje iako je napisana pred više od desetljeća. Sastoji se od članaka mjesečno pisanih za tjednik *Glasnik HDZ-a*, po izbivanju rata u Hrvatskoj i BiH, zatim od nekih članaka pisanih za mjesečnik *Veritas*, te konačno od eseja objavljenog kao feljton u *Večernjem listu* 1995.: *Hrvatska mladost dvadesetog stoljeća*. Tu se posebno ističe autorova percepcija otkrivene književnosti hrvatske dijaspore, nakon pada komunizma: osobito Vinka Nikolića, Bogdana Radice, Dušana Žanka, Mirka Vidovića..., otkriće osobnosti za koje se nije znalo da postoje poradi djelovanja službi u prijašnjem režimu.

Činjenica da je B. Malešević studirao povijest likovne umjetnosti, reflektira se u mnogim njegovim književnim djelima gdje se osobito osvrće na dojmove s posjeta različitim galerijama i muzejima, u susretima s likovnim umjetnicima, kao i urbanističke teme. Ovo kontinuirano počev od njegove 17. godine, zatim posebno nakon puta u Pariz 1978., prije upisa na studij povijesti umjetnosti.

Godine 1994. napisao je tekst za izložbu *Veronikin rubac* u galeriji Student-skog centra u Zagrebu, 2006. tekst za izložbe pravoslavnih ikona umjetničke radionice Prohor Pčinjski u osječkoj Franjevačkoj galeriji, i u Zagrebu.

ANA MARIJA MAROVIĆ (s drom Vlatkom Perčinom)

Knjiga nastala: 1996./97.

Žanr: monografski prikaz života i rada

Broj stranica: 127, s fotografijama i reprodukcijama

Monografski prikaz života i djela Službenice Božje **Ane Marije Marović (1815.-1888.)**, pjesnikinje, slikarice, utemeljiteljice Instituta Canal Marović u Veneciji za posrnule djevojke, – sastoji se od *Predgovora* Bogdana Maleševića, zatim *Prikaza života i djela A. M. Marović* iz pera **dra Vlatka Perčina**, liječnika iz Boke kotorske, i konačno eseja B. Maleševića *Vrhunaravna poniznost u Euharističnom času: tajna života i djela Ane Marije Marović*. U knjizi se nalaze fotografije, reprodukcije slikarskih djela M. Marović, kao i njezina poezija. Jednu ilustraciju je učinila **Maja. D. Malešević**, majka piščeva, koja je načinila i portret u ulju Marije Marević, koji danas visi u biskupskoj palači u Kotoru.

Ova lijepa monografska knjižica na najbolji mogući način pokazuje vezu umjetnosti (slikarstva i poezije), mističnog štovanja Dvaju Srdaca, apostolata, kao i ekumenizma, kojima započinje biblioteka Dvaju Srdaca, i koja je imala prekrasne prezentacije u dvorani Franjevačkog samostana u Dubrovniku, i kasnije u Kotoru.

Kritike:

Monografija o Ani Mariji Marović, venecijanskoj Bokeljki, prva je knjiga novopokrenute *Biblioteke Dva Srca*, koja po riječima urednika B. Maleševića, želi hrvatskom narodu otvoriti vrata mistične znanosti, koja se krije u Srcima Isusa i Marije...

Na kraju B. Malešević nadahnuto piše o književnom djelu Ane Marije Marović. On već u njezinom prvom proznom djeliu *Mjesec srpanj* pronalazi "immanentni mistički genij", kojeg objašnjava pojmom karizme Dvaju Srdaca. Po tome je pridružuje drugim dvjema Hrvaticama, Riječanki Mariji Kozulić i Blačanki Mariji

Propetog Isukrsta, rođenoj Peković, koje su živjele tu karizmu i isto tako pisale poeziju i slikale.

Baldo Dobrašin, Obzor Večernjeg lista, srpnja 1997.

ANĐELI NAŠEG VREMENA (MAJA DOLENČIĆ-MALEŠEVIĆ)

Nastalo: 2002.

Broj stranica: 60 (32 reprodukcije crteža u coloru)

Oko jubilarne godine 2000., Maja Dolenčić-Malešević, akademska slikarica (rođ. 1935. u Zlataru), diplomirala na zagrebačkoj Likovnoj akademiji u klasi prof. Lube Babića, dobitnica pet većih likovnih nagrada, majka piščeve, – nacrtala je u *tehničari pastela* serije crteža na temu osobnog odnosa s Anđelima (a inspirirano bavljenjem anđelima njezinog sina, što se pogotovo reflektira u teodrami *Mala Terezija*, i u Predgovorima *Anđelima Svakodnevlja*). Od reprodukcije tih crteža nastala je likovno izdanje biblioteke Dvaju Srdaca, s tekstovima Fra Bonaventure Dude (*Anđeli u misteriju Krista i nas*) i B. Maleševića: *Prijeći prag nade s anđelima*.

Bogdan Malešević je diplomirani povjesničar umjetnosti, i ako je u nizu prozних djela iskazao svoje poglede na likovnu umjetnost, ovdje je to činio u posebnoj svezi, glede *figuracije anđela u kontekstu moderne umjetnosti*, i osobnog odnosa spram majke. U neku ruku, ovdje izranja i obiteljski život, koji će se potom reflektirati i u romanima *Dva Svjedoka* i posebno *Cvijet bola* (gdje je izražen odnos s majkom i pokojnom bakom, s reminiscencijama na djetinjstvo).

Izložbe ovih anđela održane su od 2002. u mnogim gradovima, od Zagreba. Osijeka, Pule, Splita, do Chura u Švicarskoj..., pa i na skupnim izložbama kao na tu temu u zagrebačkom Etnografskom muzeju.

TATJANA MALEŠEVIĆ

Nastalo: 2004./5.

Broj stranica: 62 (67 reprodukcije crteža, akvarela i slika uglavnom u coloru)

Likovna djela piščeve pet godina mlađe sestre, Tatjane, praćena su tekstom koji objašnjava faze stvaranja počev od djetinjstva, praćeno biografskim asocijacijama. Tu se nalazi "portret umjetnice u mladosti", utjecaj majke i oca, obiteljski portreti, školovanje na Akademiji kod prof. Đure Sedera, prva apstraktna faza à la Kandinsky, potom akvareli...

Ovo likovno izdanje je pratilo umjetničke izložbe 2006. (u Osijeku i Zagrebu). I 2007. u Zlataru...

Koliko god to izgledalo neobično, velik broj čitatelja B. Maleševića najviše pamti po predgovoru *Dnevniku* Faustine Kowalske, knjizi koja je izvršila ogroman duhovni jutjecaj na hrvatski narod, doživjevši šest izdanja (prevoditelj je fra Stanko Pavlović, koji cijelo vrijeme surađuje s Maleševićem i kroz *Zlatno pero*; najnoviji su vrlo važni prijevodi *Majke svih nacija* iz Amsterdama). Ali, pokazalo se da to i nije jedini predgovor, više je knjiga biblioteke Dvaju Srdaca imalo ulogu bestselera, od *Međugorja-misije* Waynea Weiblea, oca Pia, *Licem u lice s đavlom* nadbiskupa Milinga, *Svetih anđela svakodnevlja* (prevoditelj također fra Stanko Pavlović),...Pojedini predgovori, kao onaj za Svete Anđele (koji predstavlja *summu* angelologije), ili za Kristinu Gallagher (*Žalost, Žrtva, Trijumf*, koji predstavlja kvintisenciju mističke teologije), ili pak za *Puteve dijaloga 2* nadbiskupa Franića, itd. – čine izvrsne eseje na temu teologije Dvaju Srdaca, te će ih biti zanimljivo uskoro vidjeti u jednoj knjizi, koja će pokazati da je biblioteka Dvaju Srdaca ustvari jedna jedina velika Knjiga.

Prezentacije pojedinih od ovih knjiga diljem Hrvatske, Bosne i Hercegovine, pa i šire, predstavljali su istinske duhovne gozbe, s prisutnih i po nekoliko stotina ljudi...

Reakcije:

Međugorje-misija

“Što treba pitati koje nam se zlo sprema”, rekao je Ilija, “kad u *Večernjaku* od prošle nedjelje velikim slovima piše da dolazi vrijeme Antkrista. Čim prestanu međugorska ukazanja, kaže književnik Bogdan Malešević, nastupit će najteže doba u povijesti čovječanstva. Ali kaže da Antikrist neće moći ništa onima koje odgaja Kraljica Mira.”

Don Jure, Glas Koncila, studeni 1997.

Dnevnik Sv. Faustine Kowalske

To je fascinantno djelo koje predstavlja otkriće Božjeg milosrđa prema najvećim grešnicima ako mu se oni s povjerenjem prepuste. U *Dnevniku* se otkriva smisao slike Spasitelja iz čijeg Srca izlaze dvobojne zrake da osvijetle tamu našeg stoljeća, istaknuo je književnik B. Malešević, pisac predgovora i urednik *biblioteke Dvaju Srdaca*, te dodao kako Faustinin *Dnevnik* predstavlja fenomenologiju Dvaju Srdaca, Isusova i Marijina, kao dvije jedine točke milosrđa u kozmosu, koje posreduju pred pravednim Očevim gnjevom, za cijelo čovječanstvo, posebice za grešnike, u predapokaliptičnom vremenu.

Adolf Polegubić, Glas Koncila, travnja 1998.

O životu blažene sestre iz samostana Naša Gospa od milosrđa u Krakowu i njenim dnevničkim zapisima nadahnuto je govorio književnik Bogdan Malešević, a njegove riječi potkrepljivao glumac Velimir Čokljat citatima iz *Dnevnika*. Malešević je posebno naglasio da je Isus preko Faustine pripremao svijet za svoj drugi dolazak, pri čemu milosrđe može spasiti svakog grešnika samo ako mu se obrati, i to u ovome eshatološkom, apokaliptičnom vremenu...

Baldo Dobrašin, Večernji list, 1999.

Životopis oca Pia iz Pietrelcine

Ova knjiga ruši svaku sugestiju o zastarjelosti Piove osobnosti, otkrivajući njegovo duboko poznavanje psihologije našeg doba. I 30 godina nakon njegovog fizičkog odlaska Otac Pio je među nama, a zahvaljujući ovom životopisu, pred Veliki Jubilej Katoličke crkve, u srce hrvatskoga puka snažno će ubrizgati energiju Piove karizme, te će se istaknuti važnost njegove duhovne prisutnosti u odlučnim borbama koje svi vodimo na isteku ovog stoljeća, kazao je Malešević na prezentaciji na kojoj su s pjesmama i čitanjima iz knjige nastupili i mladi zagrebačke župe Sv. Duh.

H. F. , Novi list, lipanj 1998.

Zlatno pero je postalo dijamantno...

Dr. Branimir Lukšić, studenog 2007.

Zlatno pero (ZP), tromjesečnik za odnos vjere i kulture i Crkve Jedne, čiji je prvi broj izašao travnja 1998., očito nije nastao za kratki dah, i da se brzo ugasi. On traje, i po sudu čitatelja koje autor zove *Bijelom ružom*, "postaje sve bolji". Započet od inspiracije jedne molitvene zajednice, a u suradnji s tehničkim urednikom Slavkom Križnjakom, on od početka okuplja petnaestak prevoditelja s nekoliko stranih jezika, i godinama sakuplja suradnike među vjernicima laicima, umjetnicima, intelektualcima i svećenicima.

Sve što je B. Malešević započeo u godinama prije, pogotovo od boravka u Rimu 1994., posebno prvi prijevodi i proze o monasima i svecima Istoka, objavljivanih tu i tamo po časopisima (*starci iz Optinske pustinje* (objavljeno u *Književnoj rijeci*), Sv. Serafim Sarovski,...), s pojavom ZP-a počinju se sustavno prevoditi (Paisij Veličkovski, Sv. Job Počajevski, Silvano s gore Atos, Sv. Nil Sorskij, Sv. Ioan Kronstadtski, tijekom deset godina, sve do Sv. stareca Porfirija, atonskih pustinjaka, Sv. Ksenije Petersburške u posljednjim brojevima). Čitatelji su zavoljeli tu duhovnost, koja je afirmirala tzv. *neprestanu Isusovu molitvu (ezihizam)* i više ne mogu bez nje. Bibliografija ZP-a je prebogata, tromjesečno sam urednik prevodi s četiri strana jezika.

Časopis okuplja veću grupu hrvatskih intelektualaca, ali i iz susjednih zemalja, sve do pravoslavnih suradnika, od kojih je najistaknutiji o. Zelinski. Suradivali su, ili na drugi način pomagali mnogi hrvatski svećenici, poput fra Bogdana Cvetkovića, don Josipa Šverera, don Božidara Medvida...Posebno su zanimljivi književni prilozi, od kojih su mnogi popunili praznine u našoj kulturi, primjerice prijevodi viteških romana o Graalu, i slično. Preko časopisa je afirmirana književna vrsta *eshatološki roman* (osim Teodrame). Dani su portreti mnogih kršćanskih umjetnika, ali i demaskirano zlo modernih medija i kulture. Časopis je postao i medij susreta mnogih duša koji su tu pronašli zajedničku duhovnost i pogled na svijet.

DNEVNICI

Knjiga Dnevnika sadržana je u deset godina ZP-a. Autor tromjesečno bilježi stanje duha u Hrvatskoj i svijetu, čitatelji uglavnom prvo pročitaju taj prilog. Ovi Dnevnici od 1998. do 2008. čekaju svoju pojavu kao knjiga. Dnevnik je tako žanr koji se pokazuje kao vrlo potreban B. Maleševiću. Iz mladenačkih osamdesetih godina postoji preko 10 bilježnica dnevnika, koji konkuriraju također za knjigu.

Reakcije:

Da pojasnim tvoj 'akademski status' – magistar znanosti, literarno cehovski – član si *Društva hrvatskih književnika*, kreativni – autor si desetak naslova, sve to, dakle, nije me dovelo do Tvoje adrese. Možda upravo stoga što je sve to potonje, ma koliko ljudski moćno, a ono ipak propadljivo, podložno oscilirajućem ritmu uspona i padova, aversu slave i uspjeha. Međutim, kada mi je u ruke nedavno došlo tvoje *Zlatno pero*, prvi broj časopisa kojem si ti glavni i odgovorni urednik, činjenica da ima ljudi preko kojih nas Bog voli, još jednom se potvrdila u mojem životu, a ovaj put Krist se poslužio točkom po vertikali prema kojoj koračaju tvoji istomišljenici, pa i protivnici – ukoliko su lucidnošću, snagom vjere i iskrenošću svjedočenja spremni ući u spektar duge – vidljivoga saveza između Boga i čovjeka, pri čemu ne smijemo smetnuti s uma da mnoge boje dugina spektra, nisu perceptivno uhvatljive našim vidnim osjetilima.

Helena Roguljić, Zadarski list, lipnja 1998.

Ekumenski susreti koji ulaze u krug *autorstva Bogdana Maleševića*, zanimljiv su fenomen. Po svojoj brojnosti, svojem programu, različitosti osoba koje su u njima bile (i još jesu) uključene, svojem tijeku (zabilježenom piščevim perom što izlazi u spomenutoj knjizi *Ekumenski susreti-sjaj i bol*). No nadasve po činjenici da *idejno proizlaze iz piščevih knjiga*.

Četiri ekumenska susreta u Sarajevu (od 2000. do 2003.) su tako proizašla iz ideja prisutnih u *Velikom obećanju*, knjizi koja krči put budućem romanu – kao i iz *Dnevnika* Sv. Faustine Kowalske, s kojim je Malešević upoznao hrvatski narod. Tu je cijelo dvadeseto stoljeće željelo biti pročitano iz sarajevskog Srca Isusova, prvog nadbiskupa vrhbosanskog Josipa Stadlera, u smislu izreke Ivana Pavla II. da je to stoljeće “*započelo i da svršava u Sarajevu*”. Tako ideja zajedništva ljudi i vjera na Balkanu, pa i šire, *uokolo Zaklanog Jaganjca u Sarajevu* inspirira i teodramu *Nadbiskup Vrhbosanski* koja je napisana za izvedbu u sarajevskoj crkvi Sv. Ćirila i Metodija.

Iz svega ovoga je očito da ekumenski susret za pisca znači svojevrsni *liturgijski čin*, koji očituje književnost. Veza književnosti i liturgije poznata je piscu uostalom još od poznanstva s drom Merzom.

No sama *spacijalnost*, i, vremenski, blagdan Božanskog milosrđa (nakon Uskrsa) nisu jedini presudni, kao u slučaju Susreta u Sarajevu – za ekumenski susret. Godine 2002. (kada utemeljuje ekumenski centar u Martičevoj ulici u Zagrebu) Malešević je organizirao nizove susreta na različitim mjestima, diljem Hrvatske. Ti su susreti pokazali da je njegova ideja svojevrsno *kršćansko prožimanje Europe i svijeta*, koristeći se različitim sredstvima, žanrovima: i likovnom izložbom, i svjedočenjem, i prezentacijom knjige, i teatarskom predstavom, i zajedničkim hodočašćem...

Bitna ideja susreta Istoka i Zapada je *duhovnost srca*.

Iako su svi ovi susreti bili brojni i uspješni, s mnoštvom zahvala i komplimenata od strane biskupa, pastira Crkvi, pokazalo se da ovaj apostolat ima neprijatelja, pogotovo nakon fenomena ostvarenog 21. ožujka 2003. – tzv. Sabora u Križevcima s tzv. katakombnom ruskom crkvom... Sam je B. Malešević bio iznenađen koliko je ljudi željelo iskoristiti ovaj slučaj da u korijenu uništi sve lijepo što je proizašlo iz prije opisanih proslavljenih susreta...

Četiri ekumenska susreta u Sarajevu (2000. do 2003.)

Najsrdanije zahvaljujem...na molitvama i blizini s crkvom u BiH...Istinski me raduje da je u Sarajevu izvedena predstava *Mala Terezija*. Sretan sam i zbog uspjeha na održanom susretu...

Vinko kardinal Puljić, nadbiskup vrhbosanski, 15. svibnja 2001.

Zahvalan sam Gospodinu da se 2. ekumenski susret dogodio u Sarajevu. Svjestan važnosti koji ti susreti imaju zahvaljujem dobrom Bogu i molim za sve koji daju svoj doprinos u tom pogledu...

Vinko kardinal Puljić, nadbiskup vrhbosanski, 20. kolovoza 2001.

Ekumenski susreti u Sarajevu, zabilježeni na video-kazetama, doista su predstavljali fenomen teško opisiv riječima. Začeti su nakon susreta B. Maleševića s francuskim redovnikom don Patrziom Kocholskim, održavani nakon Uskrsa, prema Bijeloj nedjelji, s okupljanjem na grobu nadbiskupa Stadlera u sarajevskoj katedrali. Skupili su se autobusi s cijelog Balkana i šire. Potom su susreti održavani u Gromiljaku, kraj Sarajeva, pa u samom Sarajevu, tražeći kontakt s pravoslavcima i muslimanima....Don Patrizio i Malešević su Crkvi predložili susret u talijanskom Bariju, što je kasnije i bivalo ostvareno. Don Patrizio je potom proširio pokret Božanskog milosrđa iz francuskog Mirabella, kraj Lyona, u svjetskim razmjerima.

Teme susreta su bile:

1. susret: *Povratak Kući nebeskoga Oca* i Božansko milosrđe (2000.)
2. susret: *Duhovnost srca* i Božansko milosrđe (2001.)
3. susret: *Sabornost* i Božansko milosrđe (2002.)
4. susret: *Liturgija* i Božansko milosrđe (2003.)

Reakcije:

Iznad svega mi smo ugodno iznenađeni i obradovani da ste uspjeli uspostaviti prve kontakte i sa Srpskom pravoslavnom crkvom, eventualno i s islamskom zajednicom...

Msgr. Pero Sudar, pomoćni biskup sarajevski, u izjavi za Radio mariju o 1. Susretu u Sarajevu

Znak budućeg jedinstva koje Isus tako želi bila je i jedna jedina sestra muslimanka koja je došla na sastanak s nama u crkvu Sv. Ante u Sarajevu, da potraži u Kuranu dijelove koji govore o Božanskom milosrđu....

Svjedočanstvo s 1. Susreta jedne sudionice iz Novog Sada

Pozivam sve da budemo jedno u Dva Srca, a ako kao takva zajednica nastojimo biti jaki, u toj će mjeri Gospodin preko nas ostvariti što želi: Kraljevstvo Srca Isusova i Srca Marijina.

Branislav Bošnjak, sudionik susreta u Sarajevu (umro 2004.)

Pravo je čudo bio taj mimohod sarajevskim ulicama! Najprije je Isus, *Kralj svih naroda*, prolazio Sarajevom, a inače je bio u Gromiljaku. U nedjelju su sudionici ekumenskog susreta pribivali liturgiji u pravoslavnoj crkvi. Pa je na kraju paroh Zoran Perković blagoslovio zastavu...

Marija Dragica Vukić (II. ekumenski susret u Sarajevu)

Ekumenski susreti u Hrvatskoj 2002.

Ovi su susreti bili uglavnom u znaku gostovanja ruskog pravoslavnog svećenika-teologa **Vladimira Zelinskog**, ukrajinskog mučenika, grkokatolika **Josipa Terelje** i američkog mistika **Johna Learya**.

Bogdanov poziv da mi i gosp. i gđa Terelja posjetimo Hrvatsku, nekoliko tjedana je stajao u poštanskom sandučiću, u hrpi drugih pisama. Jednog dana sam dobio nadahnuće da upravo ovo pismo izvučem iz hrpe...Bogdan je bio otvoren Duhu i organizirao je prekrasan program...

John Leary, američki mistik, listopada 2002.

Prije svega sam Vam zahvalan, dragi Bogdan, za darežljivost Vašeg prijateljstva...Žrtvovali ste ne 5 sati, nego 5 punih radnih dana Vašeg napornog vremena za nekog inozemnog gosta...S radosnim divljenjem sam našao u Vašem časopisu živi interes prema pravoslavnoj Crkvi i njezinom duhovnom životu...

*O. Vladimir Zelinski, pravoslavni ruski svećenik,
predavač na Sveučilištu Presvetog Srca u Bresci*

***

Svjedok (Bogdanu Maleševiću)

Branka Grubač

*Svjedok drugim jezikom govori
Svijet iz kojeg dolazi rijetki poznaju
Samozatajan i tih
govori istinu o nama
Navikli na ispraznost
prisutni zatečeni ostaju
Glas oholice prazninom zaječa
Bog mu je izlika
da se stigne do trona
što čeka poslušne.
Začahureni u mržnji
čude se
odakle dašak ljubavi
među nama.*

(veljača 2007.)

ŠTO SU REKLI KARDINALI, BISKUPI, SVEĆENICI, PAPA I CARIGRADSKI PATRIJARH....

Ovim potvrđujem da je uzoriti gospodin **kardinal Josip Bozanić** nadbiskup zagrebački primio Vašu knjigu *Za sjedinjenu kršćansku Europu*. Iskreno Vam zahvaljuje na pažnji. Želeći vam svako dobro te obilje Božjeg blagoslova u životu i radu uzoriti Kardinal Vas srdačno pozdravlja...

Iz ureda zagrebačkog nadbiskupa 4. srpnja 2004.

Poručio bih čitateljima *Zlatnog pera* da imaju povjerenje u ono što Vi tamo pišete, jer ja imam veliko povjerenje u Vas, da vas je Bog tu postavio da povedete, da budete jedan vrlo aktivan, pozitivan čimbenik u ovoj našoj Crkvi u Hrvata. I da ono sve što tamo piše treba dobro promisliti. Treba to uvažavati, jer je to jedan put ozdravljenja Crkve. Tu mogu biti svi mirni, i da se ne daju smest od nekih poruga koje možda dolaze i od viših crkvenih krugova...

Dr. Frane Franić, Nadbiskup splitsko-makarski u miru, interview za Zlatno pero, listopad 2000.

U *Zlatnom peru* sam našao mnoge stvari kojih u drugim časopisima nema. Evo Dva Srca koja sam u svojem životu i apostolatu štovao i propovijedao, i onda taj marijanski karakter, i Fatima, pa mističari, koje čovjek nema prigode drugdje upoznati. To su privatne objave ali u pozitivnom smislu....I taj ekumenski karakter: ekumenizam je bit Crkve...To je taj *duhovni ekumenizam* koji je u časopisu jako naglašen. Zato ga volim čitati...Ujedno je to i jedna književna vrsta, ta autobiografski intonirana putovanja...Isto što me privuklo, jesu ta demaskiranja masonskog duha današnjice...Vi ste se usudili o tome pisati, što se drugi nisu... Kada se laici tako žrtvuju, onda ih mi svećenici moramo još više u tome podržati. A sve je to u skladu s katoličkom naukom, i u vezi s hijerarhijom Crkve.

P. Božidar Ipša, isusovac, duhovnik B. Maleševića (Zlatno pero, 26. srpanj 2004.)

Raduju me aktivnosti Vašeg ekumenskog centra. Najiskrenije zahvaljujem... na svemu što činite za jedinstvo Crkve. Istinski želim i od Gospodina molim da pobožnost Božanskom milosrđu raste i gradi mostove ljubavi među ljudima...

Vinko kardinal Puljić, nadbiskup vrhbosanski, 11. srpnja 2002..

Najsrdahnije zahvaljujem...na svemu što činite za duhovnost i jedinstvo Kristovih vjernika. Također sam Vam zahvalan na svemu što činite kako bi s našom Nadbiskupijom i njenim prvim nadbiskupom drom Josipom Stadlerom bili upoznati ljudi s kojima dolazite u kontakt. Neka Božji blagoslov prati Vaš daljnji rad i nastojanja...

Vinko kardinal Puljić, nadbiskup vrhbosanski, 14. kolovoza 2002.

Radostan sam i Bogu zahvalan na Vašim izdavaštvima i na daru knjiga kojima me obdarujete...

Vinko kardinal Puljić, nadbiskup vrhbosanski, 14. travnja 2003.

Ponovo me obradovao dar Vaše novoobjavljene knjige *Za sjedinjenu kršćansku Europu*... Najiskrenije zahvaljujem na daru knjige i časopisa. Raduje me Vaša predanost poslu kojeg obavljate. Zahvalan sam Gospodinu na svim darovima kojima je obdario Vašu osobu. Neka ime našega Gospodina bude proslavljeno po životu kojeg živimo i po svemu što radimo...

Vinko kardinal Puljić, nadbiskup vrhbosanski, 22. rujna 2004.

Biskup Banjalučki primio je vašu dramu *Nadbiskup Vrhbosanski*. Po njegovu nalogu i u njegovu ime srdačno Vam zahvaljujem. Hvala za uloženi trud i zalaganje u radu za dobro Crkve u BiH. Božji blagoslov i zagovor bl. Ivana Merza neka prate Vaš životni hod...

Iz tajništva banjalučkog biskupa Franje Komarice, 6. travnja 2005.

Drago nam je da ste i dalje u tom plemenitom traženju ekumenskih spona, poglavito između kršćanskog Istoka i Zapada. Ustrajnošću u molitvi Kristu Čovjekoljupcu – jedinom Pastiru jedine nam Crkve, te poslušnošću i suradnjom s Crkvenom hijerarhijom plodovi Vašega rada neće izostati... Molit ću Gospodina da svojom milosti ukrijepi sva Vaša istinska "podviženija"...

Kir Slavomir Miklović, Vladika Križevački, 1. srpnja 2004.

Primio sam Vašu knjigu *Za sjedinjenu kršćansku Europu* i želim Vam od srca zahvaliti na daru. Svakako smo svi kršćani pozvani da u ovo važno vrijeme damo svoj doprinos kako bi se mogla "stvoriti" jedinstvena i kršćanska Europa. Na tom putu svjedočenja i traženja želim Vam bogat Božji blagoslov.

Msgr. Stanislav Hočevar, beogradski nadbiskup i metropolit, 22. svibnja 2004.

Zahvaljujem Vam na daru knjige *Dva Svjedoka*. Hvala Vam na svjedočenju. Neka Bog vidi i primi sva naša nastojanja za jedinstvo svih, koji vjerujemo u Krista...

Msgr. Stanislav Hočevar, beogradski nadbiskup i metropolit, 19. ožujak 2007.

Poštovani gospodine Bogdane, hvala Vam! Vi niste samo čitali moga Claudela, nego ste nad njim razmišljali. Veoma me je dirnulo, da je moja knjiga o Paulu Claudelu Vas dirnula. I da je ona, napisali ste, svojevrsno oduženje hrvatsko, crkveno i kulturno prema Paulu Claudelu, Božjem ambasadoru u svo-

me i našem vremenu. *Vjera i kultura* idu zajedno. To me stalno zaokuplja. I Vaš napis o Claudelovu *Navještenju* je misaon...

Msgr. Marijan Oblak, nadbiskup zadarski u miru, svibnja 2007.

Zahvaljujem Vam na knjizi *Posljednji car svetac?* koja nas upoznaje sa životom cara Karla koji je proglašen blaženim u Rimu 3. listopada 2004. Današnjem čovjeku potrebni su uzori onih koji su svojim životom pokazali da je u bilo kojem zvanju i staležu moguće biti svet...

Marko Culej, biskup Varaždinski, 29. studenog 2004.

Preuzvišeni gospodin biskup **gospićko-senjski dr. Mile Bogović** sa zahvalnošću je primio i pohvalio časopis *Zlatno pero*...

Ured gospićko-senjske biskupije, 1. veljače 2006.

...Divim se Vašim idealima i trudu da ovo naše društvo hranite dobrim i korisnim štivom. Mnogi, nažalost, govore i pišu ne važući kakve će biti posljedice nego samo koliko se može zaraditi, makar i na tuđoj koži.

Mile Bogović, biskup

Sveti Otac je primio dar koji ste mu poslali u znak svojeg poštovanja (knjigu *Veliko obećanje*). Njegova Svetost vam zahvaljuje na tome činu i na osjećajima koji su Vas potaknuli te istodobno zaziva na Vas Božji blagoslov...

Mons. Pedro Lopez Quintana, povjerenik Svetog Oca Ivana Pavla II., Vatikan

Njegova Svesvetost **Ekumenski patrijarh Bartolomej** me uputio da odgovorim na Vaše pismo...Patrijarh Vam zahvaljuje što ste mu poslali primjerak Vašeg novog romana nazvanog *Dva Svjedoka*, i čestita Vam na njegovom objavljivanju. Iako je knjiga na hrvatskom jeziku, Patrijarh je siguran da je vrijedna mnoge hvale. On također vrlo mnogo cijeni što ste knjigu posvetili njemu i Njegovoj Svetosti Papi Benediktu XVI., čija recentna posjeta Ekumenskom patrijarhatu bijaše toliko blagoslovljena.

Isporučujući Vam patrijarhalni blagoslov i najbolje želje Njegove Svetosti...

Arhimandrit Elpidophoros Lambrianidis, glavni tajnik Svetog Sinoda Ekumenskog patrijarhata, Fanar, 3. siječnja 2007.

Uz srdačne čestitke povodom najvećeg i najradosnijeg hrišćanskog praznika, kojim slavimo preslavno Vaskrsenje Gospoda našega Isusa Hrista, želim da Vam izrazim iskrenu zahvalnost za prikaz knjige *Čudesna Presvete Bogorodice Lepavinske*, koji ste objavili na stranicama svojeg uglednog časopisa *Zlatno pero*. Za nas u manastiru Vaš tekst ima posebnu vrednost jer se radi o prvom objavljenom osvrtu na tu malu zbirku autentičnih svjedočanstava o neiskazivom

milosrđu Majke Božje...Neka Vam za Vaš trud, hrabrost i ljubav Presveta Bogorodica uzvratí Svojim blagodatnim darovima...

Arhimandrit Gavriilo Vučković, manastir Lepavina, 26. travnja 2001.

...Još sam se jednom uvjerio da ste Bogom dani (*Theodoros*, Bogdan) kršćanski katolički pisac planetarnih razmjera, kojemu je na srcu najveći imperativ našega jedinstva, jedinstvo svih, koji vjeruju u Krista, da bi pod vodstvom Svjedoka iz Rima, kojega je Krist postavio, mogli što uspješnije voditi borbu protiv Zloga, koji je "otac" laži, te zavodi ljude od početka. Vaš je književni rad na visokoj duhovnoj, kulturnoj, umjetničkoj i međunarodnoj razini...*Zlatno pero* zlata vrijedi, jer nam otkriva ekumenski duh gotovo iz cijeloga svijeta.

Dr. Karlo Jurišić, OFM, 20. srpnja 2001.

Moram priznati da je Vaša revija nadasve duhovna i kulturna edicija europskoga formata...

Dr. Karlo Jurišić, OFM, 22. travnja 2002.

Stvarno je danas rijetko pronaći ovako čistih sinteza kakva je vaša. Zato mi je drago da smo se upoznali...

Mons. Mr. Ivan Šešo, interview za ZP, srpanj 2003.

Stigla mi je Vaša knjiga *Za sjedinjenu kršćansku Europu*. Hvala Vam. Otvorio sam je nasumce. I znate što sam otvorio? Tekst o Centru Aletti, o Santa Maria Maggiore. O prostoru dakle, gdje su se križali naši putevi "hodočasnika iz Hrvatske", gdje smo razgovarali o Jurju Križaniću, kojeg se razgovora spominjete u posveti uz ovu darovanu mi knjigu. Koja podudarnost. Prst Božji. Uvjeren sam da će živopisnost, koju sam sreo na nasumce otvorenoj knjizi, pratiti ostale stranice ovog Vašeg hodočašća od sedam postaja.

Dr. Ivan Golub, svećenik i teolog, akademik, 10. lipnja 2004., Tijelovo.

ULOMAK IZ INTERVIEWA S B. MALEŠEVIĆEM (ANĐELKO KAĆUNKO, ČASOPIS MI, TRAVANJ 1999.)

Kaćunko: Gosp. Maleševiću, Vaš je apostolat pisanom i usmenom riječju poseban i osebujan. Mnogo pišete već godinama, često govorite na tribinama, idete na turneje, sudjelujete na pobožnostima...Jednom ste prigodom zapisali da ste 1991. na Merčevu grobu doživjeli obraćenje-prosvjetljenje. Je li tada sve započelo?

Malešević: Očito se je tada, u ožujku 1991., desilo nešto što je moj život prelomilo u dva dijela: ono "*prije*", i ono "*poslije*". Ako baš želite, sav taj "apostolat pismenom i usmenom riječju" koji se na upadljiv način očituje krajem ovog desetljeća (i stoljeća, i tisućljeća), a koji je doista pod znakom Dva Srca, Isusova i Marijina, započeo je od doživljaja u bazilici Srca Isusova gdje mi se otvorio pogled poput mlaza svjetlosti na ono što Srce Isusovo jest i što znači u našem vremenu. Drugim riječima, ono što sam tada iskusio označilo je moju budućnost, ili prošlost, sadašnjost i budućnost kao da su bile u jednoj te istoj točki. Postao sam potpuni sin Katoličke crkve kroz spoznaju Srca Isusova, prema kojem mi je pogled usmjerio **Ivan Merz**, kao prema *točki iz koje, i u kojoj se razumije sve: i povijest hrvatskog naroda, i povijest svijeta*.

Bilo je to obično ožujsko prijedodne, bazilika je bila prazna, i jedan mlaz svjetlosti padao je od prozora do ispred groba preda me, na klecalo. Pročitao sam: "*Očekujem milosrđe Gospodinovo, i potpuno, nepodijeljeno, vječno posjedovanje Presvetog Srca Isusova...*" Ispod toga je na kamenu pisalo. *Žrtva-Euharistija-Apostolat*.

Kleknuo sam pred grobom i moje je srce bilo ispunjeno emocijom koju je danas vrlo teško dozvati jednakom jačinom. Istovremeno radilo se ne samo o emociji nego i o intelektualnom razumijevanju, spoznaji.

...Radilo se o izvjesnom mističkom uvidu, koje me prati sve do danas. Jedno razumijevanje koje bih mogao prisposodobiti onome u Edith Stein nakon čitanja biografije Sv. Terezije Avilske, kada je u sebi rekla: "*To je istina*." Trenutno prepoznavanje...

Pjesma putniku (Bogdanu Maleševiću)

Terezija Davidović

*Kad se smrači
a zvijezde samo budu sjale
ustani i ne boj se putniče, kreni
tvoja će zvijezda za tebe sjati
prihvati put svoj i nemoj stati.*

*Krici što oko tebe kruže
nisu važni
oni te žele smesti.
Oni te nastoje uplašiti
oni te žele ugristi
ali što je to prema vječnosti.*

*Krilate aždaje posvuda već lete
no, oni su samo sjene
život im daju grijesi i oni što ih vole.*

*Uteci, putniče neka bude volja
ne tvoja, nego onoga koji zlo sažiže
i koji ti od svijetlosti put stvara
i zato, ne boj se, putniče, i kreni!*

U Beogradu, 14. ožujka 2007.

Trilogija velikih promjena: Poetika adolescencije
Tajni plamen svijeća
Crkva posinjenja
Vjera i umjetnost

Posljednji sud Marije iz Montpellierea
Orao slomljenih krila
Mala Terezija

Engleska trilogija: Je li Shakespeare katolik?
Isusovac u Londonu
Maryvale (Newmann)
Nadbiskup Vrhbosanski

Veliko obećanje
Molitve kraj *Rieserada*
Rimski dnevnik
Međugorje: iz tame u Svjetlo
Dva Svjedoka
Cvijet bola

Za sjedinjenu kršćansku Europu
Apostolat
Ekumenski susreti – sjaj i bol

Međugorje: Trijumf Dvaju Srdaca
Hrvatska 91./92.

Ana Marija Marović
Anđeli našeg vremena (Maja Dolenčić-Malešević)
Tatjana Malešević

Biblioteka Dvaju Srdaca: Predgovori

Zlatno pero

Ekumenski susreti

Što su rekli Papa, kardinali, biskupi, svećenici, Papa i Carigradski patrijarh...